

OTOČKI VJESNIK

LIST SSRN OPĆINE CRES-LOŠINJ

GODINA IX • BROJ 62

• RUJAN 1987. GODINE •

CIJENA 200 DINARA

Povodom izlaska prvog broja

OHRABRENJE!

Teško je još davati konačnu presudbu, ali ne mogu a ne navesti određena priznanja, pozitivno klimanje glavom, boderenje, pa čak i izricanje pohvala... Prema tome, reklo bi se da je prvijenac u ovakvom obliku pogodio većinu zainteresiranih za lokalni list. Ipak, još mnogo toga treba raditi. Treba njegovati i razvijati mrežu suradnika. Treba pridobiti vaše povjerenje. Treba omogućiti svakom da se javi; — da iznese svoje mišljenje, pitanje, kritiku, samokritiku; — da ukaze i pokaže... I dalje težimo razlozima još većih pohvala... Isključivo sami nećemo moći. Budite s nama...

U prošlom broju okupljeni su prilozi sedamnaest autora, a u ovom dvadeset i šest. To hrabri, ali i obavezuje. Vjerujte, treba nam još suradnika; iz Cresa, iz Martinšćice, sa Unija, iz Plavice i Škvera, te iz svih ostalih mjesta gdje se nešto dešava... A uvijek se dogada nešto što ima šire dimenzije i što zaslužuje da drugi, pa i treći saznaju. Čak i kad se ništa ne dešava valja pisati. Možda upravo o tome zbog čega se ništa ne dešava...

Htjeli bismo mlade u list. Imamo dosta pismene i obrazovane mladeži. Neki su još u srednjoj školi, neki studiraju, neki rade... Mlađi i djevojke, (po)javite se!

Konačno, budimo svi sudionici svog ukupnog razvoja, svega dinamičnog što oko nas titra. Nitko, osobito danas, krajem dvadesetog stoljeća, nema moralno niti stvarno pravo na privilegij da više zna o dešavanju kojeg su svi sudionici. Ne sitničarimo svojim osobnim vrijednostima, uključimo i aktivirajmo sebe u kolektivnu pamet! Bit ćemo kao ljudi sretniji, a kao su — radnici zadovoljniji...

Neposredno pred tiskanje ovog broja saznamo da je Mali Lošinj konačni šampion turizma. Bez ikakve dvojbe smatram da je to mjesto potpuno zaslужeno. Ima sve potencijale za velikog šampiona. No, uz prvi osjećaj javlja se jedno pitanje: — kolika bi tek nadmoć šampiona bila izražena da smo se svi našli i iskoordinirano ušli u turističku ponudu, bar sa osamdeset posto svojih potencijala... Tako zapravo, sve ovo trebamo prihvati kao početak, a ne kraj. Šampionska titula nas obavezuje i potiče, a nikako definitivno zadovoljava. Potrudimo se i već idućeg ljeta dokažimo svoju pravu šampionsku vrijednost. No, o tom; po tom, u jednom od slijedećih brojeva.

Još nešto.

Dužan sam ispriku našim fotografima koji značajno doprinoće kvaliteti Vjesnika. Zbog tehničke greške i brzine u prošlom broju nismo naveli njihova imena. Vunić, Baotić i Škvorc će to sigurno razumjeti. Dečki uvažite ispriku i nastavite smjerom kojim ste krenuli!

Primjećujete da u ovom broju Otočkog prevladava sasvim zaslужeno, problematika vezana uz pomorstvo. Ta, rujan je mjesec u kojem slavimo Dan ratne mornarice, pomorskog i riječnog brodarstva. Koristim priliku da kao urednik, a u ime svih 26 suradnika ovog lista i izvršnog izdavača, čestitam svim pomorcima i ljudima čije su sudbine vezane za more i brod — sretan praznik! Neka se svi naši brodovi i ljudi sretno vrte svojim lukama, kako bismo ih svježe okičene ispratili na nova putovanja...!

Do čitanja u listopadu...

urednik

Razgovor
sa razlogom

Intervju Marija Dumanića,
direktora Brodarstva,
Lošinske plovidbe —
našem listu

U SLOBODNU

PLOVIDBU

- NOVIM

BRODOVIMA

Nakon potpisivanja Društvenog dogovora o
najvišem nivou standarda stanovanja

Maksimum —
80 kvadrata!

strana 2

Uz Dan ratne mornarice,
pomorstva i riječnog
brodarstva Jugoslavije

JADRAN
— SPONA
SA
SVIJETOM

strana 3

Zbirka Piperata pred očima likovne
publike

JEDIN-
STVEN
DOŽIVLJAJ

strana 11

Rezultati poslovanja privrede Općine
u razdoblju siječanj — lipanj

PORAST PRIVREDNE
AKTIVNOSTI ALI
I INFLACIJE

strana 8 — 9

Nakon potpisivanja Društvenog dogovora o najvišem nivou standarda stanovanja

Maksimum - 80 kvadrata!

Na ovaj način osiguran kraći put do stana

Općinsko sindikalno vijeće, Skupština SIZ-a za stambeno-komunalne djelatnosti i Skupština općine Cres-Lošinj potpisali su 1. 7. 1987. godine Društveni dogovor o najvišem nivou standarda stanovanja čija se izgradnja može financirati društvenim sredstvima za stambenu izgradnju, čime se za naredno srednjoročno razdoblje utvrđuju osnovna opredjeljenja u stambenoj politici.

Razloga za izradu i usvajanje ovog Društvenog dogovora ima više jer nedostatak takvog podzakonskog akta doveo je do mnogočasnih »deformacija« u stambenoj politici, kako u pogledu neracijskih i neekonomičnosti u stambenoj izgradnji, tako i do socijalnih raslojavanja radnih ljudi i građana jer su neke radne organizacije gradile stanove i do 120 m² za pojedince a na drugoj strani bilo je čekanja na stan 20 i više godina.

Usvajanje ovog akta, napokon se uvodi više reda u ovoj oblasti te se stvaraju uvjeti za daleko bržu, racionalniju i ekonomičniju stambenu izgradnju. Ovaj društveni dogovor utvrđuje obvezu da se ubuduće društvena sredstva namijenjena za rješavanje stambene problematike mogu koristiti samo do razine standarda i normativa koji je utvrđen ovim društvenim dogovorom (npr. veličina stana određena je minimalnim i maksimalnim normativima, kao npr. veličina garsonijere je od 25-30 m², a maksimalna veličina stana je 70-80 m²), kao i pravo korisnika društvenog stana na određeni stan (npr. samcu pripada garsonijera, obitelji bez djece jednosoban stan itd) čime se napušta dosadašnja praksa da neke organizacije udruženog rada grade garsonijere sa 40 m² ili daju dvosobne stanove bračnom paru bez djece. Ovakom rasipničkom ponašanju sa stambenim dinarom došao je kraj, a time i veća mogućnost da se ova sredstva kojih je zbog složenog stanja privredivanja sve manje, a stambenih problema sve više, koriste što racionalnije i ekonomičnije.

Posebna novina u ovom društvenom dogovoru je i obveza Skupštine općine da doneše odluku kojom će se regulirati cjelokupna problematika zajedničkih prostorija u stambenim zgradama društvenog vlasništva (tavanski prostori, konobe, zajedničke ostateve i sl.). Svišto je pominjati da će se donošenjem ovog akta napokon ultići više reda u korištenju i namjeni ovog prostora, a time i bržeg rješavanja stambene problematike, jer se u velikom broju zgrada u tavanskim prostorima mogu kvalitetno i sa malo sredstava rješiti brojni stambeni problemi radnika. Ovo je posebno prisutno u Malom Lošinju i Cresu, gdje je i problem stanova postao i problem kadrova koji je u nekim radnim organizacijama postao limitirajući faktor razvoja, a time i razvoja komune kao cjeline.

Ako još ukažemo da se ovim društvenim dogovorom utvrđuju i obveze prioriteta stambene izgradnje na lokacijama gdje već ima izgrađena infrastruktura, da bi se na taj način smanjila cijena stana, zatim da se objekti grade s maksimalnim P+3 sa kvalitetnom termičkom izolacijom i što više svjetlosti zbog blagodati ovog podneblja sa solarnom energijom, uz primjenu tipskih projekata i dr., možemo konstatirati da je ovaj društveni dogovor došao u pravo vrijeme, kada je sve manje novaca za stanove, a sve više stambenih problema, te da izlaza iz sadašnjeg stanja nema vež oslanjanja na vlastite snage i promjenom načina rješavanja stambene izgradnje.

Sve ovo ukazuje na obvezu da sve organizacije udruženog rada odmah krenu usklajivanjem svojih samoupravnih općih akata sa odredbama ovog društvenog dogovora, što će uz osmišljenju stambenu politiku u vlastitoj sredini dati više vedrine i optimizma svima onima koji u podstanarskoj sobi sa zebnjom očekuju dolazak naredne turističke sezone, koja im nagovještava i obvezu selenja iz stana, koji će se staviti na raspolaganje turistima. Vaso Trkulja

Razgovor o turističkoj sezoni u Jadranci

PLAN SE OSTVARUJE

Iako još uvijek nema mogućnosti da načisto saberemo rezultate ove godišnjeg turističkog ljeta u Jadranci (ta ljeta još uvijek traje), nazvao sam 861 - 564. Tražim Prusac: »Ovdje vjesnik, Otočki. Ante, možemo li o sezoni? Prije svega zbog aktuelnosti, a i nestrpljenja. Dajmo sliku! Ovu. Valjda se nešto nazire! Može li?«

Prusac: Bit će teško. Još se ima radij. dobro, sutra u 7,30. Kod mene. Paži, ali samo za OOUR. Ugostiteljstvo. Drugi podatci ne mogu dati.

Kažem: »U redu. Sutra u 7 i pol.«

Sutradan.

Ja: Koji su bili zadaci? Kako je išlo do kraja srpnja? Ima li kakvih veličina, pokazatelja, brojaka? Kakve su?

Prusac: Za cijelu godinu zadatak nam je ostvariti oko 17 milijardi ukupnog prihoda, 1.440.000 noćenja, te 7 koma 3 milijardi dinara dohotka.

Pitam: I?

Prusac: Do kraja srpnja napravili smo cca 8 milijardi ukupnog prihoda i 740.000 noćenja. Prema tome planirano premašeno za više od 10%.

Pitam: Gdje je bio smješten najveći broj gostiju? Hoteli, kampovi, privatni smještaj...?

Prusac: Najbolja popunjenošta bila je u hotelima i kampovima. U hotelima za 10% više, a u kampovima 20% više od očekivanog. Nešto je slabije išlo sa privatnim smještajem.

Dalje pitam: Imate li usporedbu ove i prošle godine za sedam mjeseci?

Odgovor: Imam. Evo, spram prošle godine hoteli za 10%, a kampovi 20%, više kućna 10% manje prijavljenih gostiju. Ali, pazi; ove godine Jadranka nije vodila evidenciju rođaka, prijatelja; onih koji trebaju prijavu i platiti boravišnu taksu. Vjerojatno je i to razlog manjeg iskazivanja broja gostiju.

Pitam: ... A financijski rezultati i struktura gostiju?

Prusac: Financijski efekti i u kućnoj radinosni nisu manji, jer se radi o znatno većem broju deviznih gostiju... U hotelima ti je to za 8% više, a u kampovima je cca isti broj kao prošle godine... Evo ti neke brojke - od 88.000 noćenja, 66.600 ti je deviznih stranaca, a cca 11.900 domaćih gostiju. Valjda će to i grati neku ulogu...

Dalje pitam: Dobro. To je broj ljudi, noćenja. A što će biti s poslovanjem?

Prusac: ... Da. U sferi noćenja ostvarili smo plan. Međutim, u sferi troškova poslovanja su velike nepoznanice do prvog obračuna za prvih 9 mjeseci.

U čemu ti je hendikep ugostiteljstva kao grane? Sto mi godinu dana unaprijed vršimo prodaju kapaciteta stranim gostima u fiksnim cijenama. Doduše u stranoj valuti; a veliko je pitanje što je brže: inflacija ili tečaj deviza... Dalje, svi udari u cijenama direktno utječu na uspješnost poslovanja. Klizanje tečaja kompenzira nešto, ali je otvoreno pitanje što je brže...

Ubacujem se: ... Znači poskupljenje energije, mese, kruha, mlijeka, brže je od klizanja tečaja?

Prusac: ... Izgleda tako. Vidjet ćemo. U svakom slučaju, sva ta poskupljenja direktno udaraju na ugostiteljstvo...

Pitam: ... A dohodak, a akumulacija...?

Prusac: Radi takvih odnosa, malo sredstava akumulacije ostaje za bilo kakva ozbiljnija ulaganja, čak i za prostu reprodukciju, a da je proširen i ne govorimo... No, hrabri činjenica da smo u kolovozu popunjeni bolje nego lani, te je prognoza za 9 mjeseci veoma dobra. Turistička će sezna trajati do polovine listopada, što govori da se sezona iz godine u godinu produžava.

Pitam: Ante, kako je sa kadrovima?

Prusac: Prije svega, ja razlikujem kadrovi i radnu snagu... No, evo ti nekih brojaka: u OOUR-u Ugostiteljstvo samo posao obavlja 1.830 izvršitelja u punoj sezoni. Od te brojke otrilike ti je polovina stalno zaposlenih. Tzv. »sezona« imamo oko 600 zaposlenih, te još oko 200 učenika i studenata...

Dodejem pitanje: ... A njihova kvaliteta?

Prusac: E, kvaliteta. Kvalitet te radne snage se poboljšava iz godine u godinu, jer po završnoj »spici« sezone vršimo određenu selekciju za iduću godinu.

Pitanje: Pročitao sam da je Mali Lošinj šampion turizma za ovu godinu...?

Prusac: Smatram da smo i mi, Jadranka, doprinjeli da se Lošinj proglaši šampionom turizma. No, još više treba slijediti turističke akcije, svi se moramo uključiti, jer na koncu konca, uglavnom svi živimo od turizma. Moja je preokupacija zatalasati lošinjski svijet i njihovu svijest o potrebi vlastitog angažmana, na bilo kojoj osnovi, u turističkoj ponudi. Tek ćemo tada stići tamo kamo želimo...

Rekoh: ... Ante, hvala. Ovo je samo trenutačna slika turističke sezone. Bit će prilike...

K. I.

Nacrt Zakona o samodoprinosu u SR Hrvatskoj

Rasprava do 21. listopada

Treba jasnije definirati načine plaćanja samodoprinosa

Sabor SR Hrvatske utvrdio je Prijedlog za donošenje Zakona o samodoprinosu i uputio ga na javnu raspravu. Nositelj javne rasprave je OK SSRN, a Programom javne rasprave određene su obaveze vih organizacija SSRN, mjesnih jedinica i drugih društvenih subakata u provođenju ove rasprave.

U dosadašnjim raspravama koje su vođene na nivou SR Hrvatske o Nacrtu Zakona o samodoprinosu ponajviše pažnje posvećeno je onom dijelu koji predviđa da radni ljudi i građani mogu samodoprinosom udržavati svoja sredstva ne samo na nivou mjesne zajednice već i šire. Također su prisutna i drugačija mišljenja na član 9. Nacrtu Zakona u kojem se kaže da se samodoprinos smatra uvedenim

ako se za njega na referendumu ili putem pismenih izjava izjasni većina radnih ljudi i građana upisanih u spislove. Međutim, ističe se i drugačije mišljenje: - da se samodoprinos može ultići ako se za njega izjasni kvalificirana većina radnih ljudi i građana, s tim da se radni ljudi i građani na svim zborovima mogu opredjeliti da spomenuta kvalificirana većina može biti i veća od utvrđene. Neka opredjeljenja se zalažu da se samodoprinos može ultići samo za namjene koje su u skladu sa srednjoročnim planom i da se utvrdi gornja granica izdvajanja samodoprinosa.

U prijedlogu Nacrtu zakona ima i određenih nedorečenosti koje bi trebalo preciznije regulirati, na primjer način glasanja. Treba jasnije definirati načine plaćanja samodoprinosa u slučajevima kada su uvedeni u mjestu prebivališta i u mjestu gdje građanin ima nekretninu. Zatim, koji način osigurati radnicima na privremenom radu u inozemstvu izjašnjavanje o samodoprinosu? Isto tako je značajno pitanje kako formirati spiskove obveznika - kao jedinstvene ili po kategorijama?

Prisutno je i otvoreno pitanje načina stalnog informiranja o pritjecanju i trošenju sredstava. Kako osigurati objavljivanje završnog računa o upotrebi sredstava samodoprinosa? Na koji način osigurati prisilnu naplatu nenovčanih obaveza?

Javna rasprava u svom dosadašnjem toku dala je do sada ove

primjedbe i podsjetila na još neka otvorena pitanja koje treba tokom daljnjih rasprava svaku pojedinačno odvagnuti. Na našem području, području općine Cres-Lošinj, javna rasprava počet će u drugoj polovini rujna ove godine, a u nju bi se trebale uključiti sve samoupravne organizacije i zajednice, a posebno

radni ljudi i građani u mjesnim zajednicama.

Očekuje se da će kroz raspravu radni ljudi i građani općine Cres-Lošinj iznijeti svoja mišljenja, primjedbe i prijedloge kao svoj doprinos ukupnoj raspravi na Nacrt Zakona o samodoprinosu u SR Hrvatskoj.

B. K.

Mještani Suska i vikendaši u zajedničkoj akciji

Za ljepši Susak

U organizaciji Socijalističkog saveza i svoje mjesne zajednice, mještani Suska i vlasnici vikend kuća, njih 70tak iz Donjeg Sela, u prvoj polovini kolovoza proveli su više od pet sati u akciji čišćenja putova i uređenju mjesta.

Par dana kasnije, ponukani akcijom u Donjem Selu, 30tak mještana i vlasnika vikend-kuća iz Gornjeg Sela organizirali su sličnu akciju u Gornjem Selu čime je kompletirana akcija mjesta Susak.

Sada su zadovoljni svi. Susak je čišći nego prije i upravo onakav kakav i priliči ovom interesantnom i atraktivnom izletištu.

Zadovoljni organizatori akcije ističu veoma dobar odaziv Suščana, ali i vlasnika vikend-kuća koje je i ovog puta predvodio »mještani« dr Daniel Sedak. Za očekivati je i nastavak akcije po završetku sezone kako bi Susak blistao i dalje očekujući nove goste i posjetioce a mjesna zajednica i njeno rukovodstvo smatraju da ovo nije jedini način suradnje i zajedničkog rada sa vlasnicima vikend-kuća.

B. K.

Auto-kamp Kovačine u svojoj kategoriji osvojio treće mjesto na rang listi ADAC-a

PREMAŠEN PLAN NOĆENJA

Ovogodišnja antipropaganda jugoslavenskih kampova u zapadnonjemačkom auto-klubu ADAC očigledno nije pogodila autokamp Kovačine koji je u svojoj kategoriji osvojio 3. mjesto.

ADAC-ov vodič navodi da je većina jugoslavenskih kampova čak ispod turskog nivoa. Konstatacija zvuči zajedljivo ali su je potkrjepili sa niz podataka. Posebno se zamjera na nečistoći, prenatrpanosti, čestim nestaćicama vode, gotovo svakodnevnim kvarovima. Za osoblje navode da nije raščistilo da li su na radnom mjestu zbog gostiju ili su gosti tamо zбog njih.

Mjerila ovog vodiča važe. Nai-mе, njegovo mišljenje predstavlja kampovima jedan od najpouzdanijih putokaza za izbor mesta ljet-

njeg odmora u Zapadnoj i Sjevernoj Evropi, pa ovako visoka ocjena autokampa Kovačine zasigurno mnogo znači.

Kamp je II kategorije. Smješten je na površini od 27 ha. Kapacitet mu je 3000 gostiju. U njemu je restoran, poznat po ribljim specijalitetima. Suvremeno opremljena i bogato opskrbljena trgovina. 5 sanitarnih čvorova, punionica plina, te recepcija.

Mada ove godine nije u potpunosti realizirana planirana investicija, odnosno izvršeni su samo zemljani radovi i napravljen je plato za sunčanje, u OOUR-u HOTELI KIMEN mogu biti zadovoljni jer plan u pogledu noćenja je ispunjen i premašen.

Do početka sljedeće sezone planira se izgradnja tenis terena, priviza za čamce, postavljanje dizalice za čamce, te sadržaji za dječake.

Realizacijom planirane investicije ne samo da bi se proširila ponuda i time povećala zarda, nego bi se i otvorila nova radna mjesta. O tome bi možda trebali razmislići odgovorni za razvojnu politiku.

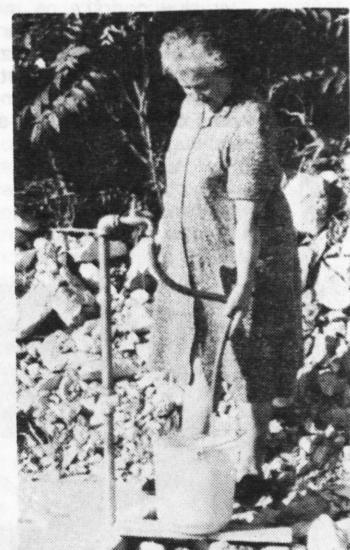
Jasminka FILIPAS

Konačno vodovod i u Ustrinama

POTEKLA VRANSKA VOBA

Dugogodišnja težnja da i Ustrine imaju vodovod, ovih dana na radost svih mještana, uspješno je privredna kraj. Cjevovod od gornje raskrsnice do mjesta Utrine u dužini od oko 1.800 metara potekla je vranska voda. Za sada je to jedan hidrant u mjestu sa kojeg se pune i dalje one naše stare dobre »šterne«, ali to je samo početak ili kako bi stručnjaci rekli dovršena je prva faza predviđenog programa.

Sredstva za izvedene radove u iznosu od oko 5.300.000 dinara namaknuta su samodoprinosom mjesne zajednice Osor-Belej-Ustrine te uz pomoć SIZ-a za stambeno-komunalne djelatnosti i dodatnog učešća radnih ljudi žitelja i građana Ustrina. Nastavak izgradnje vodovoda, koji predviđa izgradnju vodospreme i mjesne mreže, ostat će za bolja vremena, zbog potrebe ulaganja više sredstava.

Bez obzira na sve dosadašnje teškoće koje su tokom dovodenja vode do mesta uspješno prevladali, Ustrinjani ne posustaju. Još su čvršći i spremniji u svojim namjerama kako bi kroz »špine« u kućama potekla naša zlata vrijedna vranska voda.

Trebati će im i pomoći, ističu Ustrinjani i zato s pravom očekuju da neće biti usamljeni u ostvarenju svojih ciljeva.

B. K.

Uz Dan Ratne mornarice, pomorstva i rječnog brodarstva Jugoslavije

JADRAN - SPONA SA SVIJETOM

Pravnik Ratne mornarice, pomorstva i rječnog brodarstva SFR Jugoslavije slavimo svake godine u čast rađanja partizanske mornarice 10. rujna 1942. g. u makarskom primorju. Pravnik je uspostavljen naredbom ministra narodne obrane 10. kolovoza 1945. kao pravnik Ratne mornarice pod nazivom Dan mornarice. Od 10. rujna 1962. u povodu dvadesetogodišnjeg jubileja, slavi se kao Dan ratne mornarice i pomorstva, a nakon tridesetpetogodišnjeg jubileja, od 10. rujna 1977. udodržano se naziv DAN RATNE MORNARICE, POMORSTVA I RIJEČNOG BRODARSTVA SFRJ. Slavi se kao pravnik pomoraca, rječnih brodara, svih onih koji plove morima, rijekama i jezerima, koji grade brodove i osiguravaju plovvidbu.

U jednom od članaka napisanog 1952. godine, tim povodom drugi Tito je rekao:

»Desetog rujna je desetogodišnjica stvaranja naše Ratne mornarice. Ni izraz 'stvorena' ni izraz 'formirana' nije tačan, ne odgovara potpuno stvarnosti. Najvjernije je kad se kaže da je to dan početka njenog rađanja, jer ona se kao i čitava naša armija, radala u mukama krvavog rata, radala se iz krvi naših boraca u danima velike tragedije naših naroda... Ni iz čega; nije bilo ni brodova, ni oružja, ni škola za pomorske kadrove, bili su samo ljudi u Dalmaciji, koji su bili spremni da se bore na moru protiv okupatora, bilo čime ili bilo na čemu...« Dan mornarice, u narodnooslobodilačkom ratu, simbolizira ujedno cijelokupnu pomorsku prošlost jugoslavenskih naroda i ukazuje na sudbinsku povezanost Jugoslavije i jugoslavenskih naroda i narodnosti s morem i unutrašnjim plovnim putevima. Taj dan nije samo evociranje našeg postojanja na jadranskim prostorima, naših svjetlih pomorskih tradicija i stoljetnih borbi za naše more, već i smotra svih dostignuća Jugoslavije kao pomorske zemlje u širokim oblas-

tim pomorstva i rječnog brodarstva.

Pomorska prošlost naših naroda na obalama Jadrana ispunjena je neprekidnim borbama za opstanak, slobodu i nezavisnost. Slavne pomorske tradicije jugoslavenskih naroda, kroz četrnaest stoljeća življena na istočnim obalama Jadrana, ispunjene su otporom i borbom, podvizima hrabrih Neretljana, Omišana, uskoka, smjelih kapetana, moreplovaca, dostignućima vještih brodograditelja, te slavnim danima dubrovačkog i bokeljskog brodarstva, te u najnovijoj historiji, revolucionarnim streljajnjima i pobunama pomoraca. Oružana pobuna u austrougarskoj floti u Boki Kotorskoj u jeku prvog svjetskog rata, u kojoj je sudjelovalo i nekoliko tisuća Jugoslovena, bilo je nadahnuto idejama velike Oktobarske revolucije. Štrajkovi pomoraca, lučkih i brodogradilišnih radnika u periodu između prvog i drugog svjetskog rata, koji su organizovali i vodili članovi KPJ, nastavak su svjetlih tradicija u novim historijskim uvjetima.

U našem narodnooslobodilačkom ratu 1941-1945. g. u teškoj borbi s neprijateljem koju su vodili narodi i narodnosti Jugoslavije pod rukovodstvom Komunističke partije Jugoslavije i druga Tita, konačno je izjavljena sloboda i nezavisnost.

U tom ratu protiv nesrazmerno jačeg osvajača iskazale su se najveće osobine naših ljudi: spremnost i hrabrost da mu se goloruki suprotstave. Svojom borbom oni su udarili temelje općenarodnom obrambenom ratu na moru i stvorili jaku partizansku ratnu mornaricu. Ponosni na tisućogodišnje pomorske tradicije i borbu za slobodu, naši narodi na tom izvoru patriotskoga, hrabrosti i ponosa i canas crpe svoju moralnu snagu.

More spaja narode. Zemlje i narodi koji izravno izlaze na plava morska prostranstva, od kojih su vezani sa čitavim svijetom. Ali, »blaga i bogatstva što

ih more poklanja moraju se na moru i braniti. Pod tom devizom naš čovjek je, od dolaska na jadranski prostor do dana današnjeg, bio primoran da se prihvati tog »kruha sa sedam korak« i da u stoljetnim rvanjima opstane na tom prostoru do svog konačnog i potpunog oslobođenja u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji.

Jugoslavija je pomorska zemlja i Jadransko more ima veoma značajnu ulogu u njenom privrednom, društvenom i političkom razvoju. Shvativši tu činjenicu i sagledavši svoj položaj, socijalistička Jugoslavija je usvojila »jadranu orientaciju«, okrenula se ka moru i posvetila veliku pažnju pomorskoj privredi – brodogradnji, trgovackoj mornarici i lukama. Danas smo ponosni na činjenicu da smo jedni od najvećih svjetskih graditelja i izvoznika brodova. Jedna od poruka druga Tita vezana za to ostaće da trajan putokaz generacijama koje dolaze.

„Mi nikad ne smijemo zanemariti činjenicu da je Jadransko more naša prirodna spona sa svijetom. Zato moramo neprekidno i dalje raditi na rješavanju svih pitanja koja doprinose bržem razvoju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije kao pomorske zemlje.“

Danas kada slavimo i obilježavamo četrdesetpetogodišnjicu jubileja »Dana Ratne mornarice, pomorstva i rječnog brodarstva SFRJ« i mi na Lošinju s ponosom možemo reći da i bez obzira na trenutno teška vremena plovimo sigurnim kursem takve jedne orientacije, značući upravo što nam more znači. Veliku tradiciju lošinskog brodograditelja i jedrenjaka zamjenili su čelični motori brodova »Lošinske plovilbe« ploveći morima širom svijeta. Uz njih su i mnoge generacije nekadašnje glasovite pomorske škole – sadašnjeg COOU »Veljko Vlahovića«. Između brojnih stvari koje stoje iza i ispred nas, kao Lošinjani možemo biti ponosni na još jednu činjenicu što se baš kod nas nalazi spomenik najvećem i najjačem partizanskom brodu NOR-a – »NB-11 CRVENA ZVJEZDA«. Njegova sudbina je čudnim putevima vezana za Lošinj. Taj brod je prije više od pola stoljeća napravljen u Lošinju, da bi u vihoru rata igrom sudbine, svoje posljednje putovanje završio kod Suska na domak Lošinja. Davne 1945. naišao je na neprijateljsku minu i potonuo, da bi mu jedinstven spomenik kao nijemi svjedok historije nikao 1978. g. u dostojanstvenom miru Čikatske šume.

Za sve one o kojima smo govorili i na koje smo danas, kad slavimo, kao narod ponosni, citirat ću na kraju dio nadgrobne besede izrečene velikom grčkom junaku Periklu: »Lijepo je – kazali su – da se poginuli ratnici slave i rječima. Ali, meni se čini, da bi bilo dovoljno da se onima koji su svoje junasť pokazali djelom isto tako djelom odaju i počas-

Razgovor sa razlogom:

Intervju Marinka Dumanića, direktora Brodarstva,

U SLOBODNU PLOVIDBU - NOVIM

Imamo ljudi i sredstva koji se ravnopravno nose sa ostalima, pa i svjetskim brodarima

Odlučili smo potražiti Marinka Dumanića, direktora OOUR-a Brodarstvo »Lošinjske plovidbe« i zamoliti ga za razgovor. Razlog ima više. Prije svega, ova rujanski broj treba obilježiti Dan pomorstva, ratne i trgovачke mornarice SFRJ, a svjedoci smo također izrazitih transformacija u lošinjskom brodarstvu koje se očituje izmjenom brodova, uvođenjem novih linija, većom poslovnom efikasnošću i jačanjem svoje konkurentne sposobnosti. Priznat ćete da to sve vrijedi koji poen više kad se uzme u obzir aktuelnu društveno-ekonomsku situaciju u kojoj se svi našli.

Druga Dumanića smo uspjeli naći u njegovoj kući u Artatorama. Iako na odmoru, za dana ga je teško bilo dobiti, jer je gotovo svaki dan bio poslovno angažiran u sjedištu »Lošinjske plovidbe« u M. Lošinju. Stoga smo bili prisiljeni ovaj razgovor voditi do kasno u noć...

Druže Dumaniću, možemo li današnju Lošinjsku plovidbu smjestiti u slavnu pomorsku tradiciju lošinjana?

Ovi su otoci uvijek angažirali i ljudi i brodovje radi savladavanja mora. Osnovni razlog bio je egzistencija, trgovina, stvaranje određene ekonomske vrijednosti. Lošinjanini su imali svoja čuvena brodogradilišta, čuvene jedrenjake i kapetane. Iako je Lošinj poslije II svjetskog rata gotovo potpuno ostao bez brodovlja, pomorski duh je bio strast i potrebu ovih ljudi da i dalje brodare. Lošinjska plovidba nastaje 1956. godine, a 1958. se fuzionira sa »Kvarnerom« iz Umaga i »Obalnom plovidbom« iz Rijeke, te time nastaje današnja »Lošinjska plovidba«. Dogodine nas čeka 30 godina od osnivanja, te treba stvoriti uvjete da se proslavi na način dostojan i vrijedan tradicije i značaja lošinskog pomorstva.

Osnovne značajke brodarstva u 1987. godini.

Lošinjska plovidba u sklopu likijskog pomorskog brodarstva ima svoju ulogu u jugoslovenskoj vanjskoj trgovinskoj razmjeni, osobito što se tiče Mediterana. Klasični kontejneri, RO-RO brodovi; te linije se održavaju. Obzirom na ekonomsku situaciju, i u svijetu i u Jugoslaviji, ova je godina za Lošinjsku plovidbu stanovita prekretnica. Već se prošle godine započela realizirati zamisao da se krene i izvan Mediterana u slobodnu plovidbu. Nabajom, odnosno izgradnjom nekih novih brodova; Cernik, Mirna, Buča, Unije i Nerezine – nastojimo i dalje biti u konkurenциji, a s obzirom da klasične linije nestaju i da ostaju samo masovni tereti, te da neke zemlje Mediterana nisu više onakvog značaja u svjetskoj trgovini kakav su imale prije par godina, to je bio zapravo jedini i nužan pravac daljeg rada i razvoja. Ova nova orientacija, vansredozemna, svakako da zahtijeva dodatne uloge-materijalne, i radne žrtve pomoraca.

Podmlađena flota

Osobito će teže biti posadama, jer se moraju steći nove navike po-

moraca. Do sada se većina naših pomoraca najčešće i zadržavala kod nas jer su vrlo često bili doma, putovanja su bila kraća – sad se to mijenja... Istovremeno mi ne dokidamo i ne zatvaramo postojeće linije u Mediteranu, već smo obogatili naš razvoj novom, slobodnom plovidbom...

Svojevremeno za Lošinjsku plovidbu jedna od osnovnih značajki bila je starost flote. Kakva je situacija danas?

Do prije nekoliko godina mi smo uistinu bili na zadnjem mjestu u Jugoslaviji sa starosti brodova. Tada je prosječni starost iznosio 29 godina. Današnja prosječna starost, uključujući polovne i novosagrađene brodove nabavljene uz velike žrtve i napore, je smanjena na 12 godina. Ne samo da danas vozimo na novijim brodovima, nego su tada plovila tehnološki daleko suvremenija i odgovoraju na zahtjeve akutelnog vremena, te se daleko uspešnije nose sa konkurenjom.

Mnogi se pitaju zbog čega Lošinjska plovidba svoje brodove vozi pod zastavama Paname, Cipra itd?

Jest. De facto sve je manje naših brodova pod jugoslovenskom zastavom. Gledajući sa aspekta društva nesumnjivo je da bi bolje bilo da su svi sa našim zastavama.

Likvidnost

Međutim, naša ekonomska i finansijska situacija ne omogućuje nabavu broda u domaćim brodogradilištima, te je najam ili partnerstvo kroz mješovitu poduzeća gotovo jedini način da obnavljamo flotu. Na primjer, mi smo zajedno sa »Genexom« stvorili zajedničko mješovito poduzeće sa sjedištem u Cirpru, te je zahvaljujući tome u »3. maju« izgrađeno 2 nova broda, a treći liovik, porinuće kojeg je upravo obavljeno u srpnju ove godine, bit će u vojnici siječnja iduće godine. Napominjem da se svi ti brodovi nakon određenog vremena vraćaju pod jugoslovensku zastavu. Dakle, to je jedini način da se u tehničkom i ekonomskom smislu možemo nositi s konkurentima.

Kakove su ocjene o poslovanju »Lošinjske« ove godine?

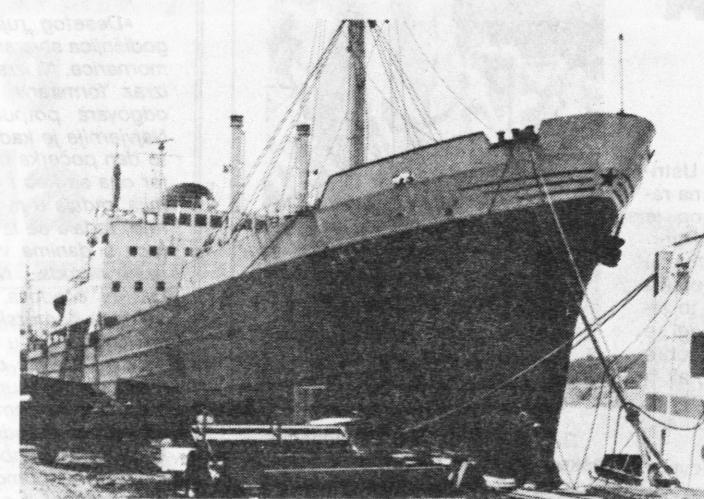

Prvih šest mjeseci poslovanja ukazuje da smo nakon niza godina, od 1981., uspjeli ne samo zaustaviti pad prihoda, već ga čak i povećati. Na žalost troškovi su znatno porasli. Porasla je cijena vozarine na vanjskom tržištu, ali su osobito porasli domaći troškovi, puno brže nego rastu prihodi, a to uvjetuje i rezultira dinarskom i deviznom nelikvidnošću. Naša devizna tržište, devizni zakon, ne funkcioniра. Lošinjska plovidba radi cca 50% sa domaćim partnerima, uglavnom tzv. izvoznicima. Iako sudjelujemo, uslugom prijevoza, s domaćim izvoznicima da realiziraju svoj devizni prihod, ne možemo za tu uslugu naplatiti devize. Tako dolazimo u situaciju vrlo neugodnih klijenata tečajnih razlika i deviznih kamata, zbog nužnog zaduživanja. Na koncu konca, mi kupujemo naftu za devize, plaćamo lučke pristojbe u devizama itd. Onaj drugi dio deviznog prihoda kojeg realiziramo od stranog partnera, jedva je dostatan da pokrije, ako pokrije, stvarne devizne troškove. Tako nam tečajne razlike i skupa devizna zaduženja »jedu« dobar dio dohotka, a to uzrokuje i deviznu i dinarsku nelikvidnost, zbog primoranosti da uzimamo i veoma skupe kredite. Koliko

Iako ovakova situacija na određeni način suzbija mogućnost davanja preciznog i definitivnog odgovora, na pitanje koje Vas želite postaviti, ipak, pokušajte izreći mogućnost i glavne odrednice daljnog razvoja brodarstva.

Premda je naše društvo utvrdilo određene dugoročne razvojne pravce saobraćaja, pa time dakako i brodarstva, sve je to u pitanju dok god se ne stvore preduvjeti na širem društvenom planu, o čemu sam već govorio. Brodarstvo se mora razvijati u opsegu potrebnom za nacionalnu ekonomiju. Razvojem brodarstva razvijat će se brodogradnja i mnoge prateće industrije, te se može zaključiti da svojim razvojem brodarstvo pokreće mnoge druge privredne djelatnosti. No, na žalost, od početka rada Lošinjske plovidbe, pa sve do danas, mogu reći da niti šira, a niti uža društvena zajednica nikada nisu materijalno pomagale niti materijalno stimulirale brodarstvo.

Jasno nam je da neke veće materijalne podrške ne možemo niti očekivati, no tražimo bar određenu moralnu podršku i razumijevanje naše situacije. Bar od strane Općine u recimo već spomenutim naprima obnove flote i sa stranim za-

god se čine određeni napori za normalno privređivanje, do dana današnjega, na saveznom nivou nije nadeno adekvatno rješenje ovog pitanja. Ako ova jesen ne donese promjene, onda će ukupni efekt našeg rada doći ozbiljno pod znak upita.

stavama. Inače, koliko to bude ovilo od Lošinjske plovidbe, ona će sigurno kao i do sada nastojati izvajati vlastita sredstva za svoj razvoj, što se, inače, u ostalim segmentima društva počelo primjenjivati tek s odredbom Društvenog dogovora o dohotku. Nama niti do

sada nisu bili potrebni društveni dogovori da shvatimo i prihvati logiku i potrebu stvaranja i ulaganja akumulacije u razvojne programe. Činjenica da Lošinjska plovidba danas raspolaže sa svoja 34 broda sa oko 260.000 DWT nosivosti i prosjecnom starosnom granicom tih plovila od 12 godina, govori da smo se domaćinski ponašali i da nismo »jeli« sredstva.

Sačuvati tradiciju – kult pomorstva

Pomorski promet i tzv. Integrarni transport. Da li je integrarni transport još uvek dominantna teza u saobraćaju, ili se već može govoriti o stvaranju izvjesne »antiteze«?

Gоворио sam već o našoj potbiću da se orientiramo na tzv. »otvoreno more«. Tzv. integrarni transport u Jugoslaviji doživljava relativne depresije. Koliko god su se pomorski brodari potrudili da učešte u recimo kontejneru, toliko je zakažeao razvoj kopnenih transporteru (luka, željeznice, ceste itd.). Integrarni transport je skupljio no što bi se u prvi mah mislio, te mnoge zemlje, posebno petroleske, počele su napuštati takav transport. Iako danas imamo četiri i pol tisuće kontejnera oni ne posluju onako kao sedamdesetih godina. Kontejneri neće nestati, ali će se smjestiti u zadane okvire nacionalne ekonomije. Mi smo svojevremeno u Jugoslaviji bili prvi brodar s kontejnerskim transportom. Svakako da je to dalo zamahu samoj »Lošinjskoj« da prede ne samo granice Jugoslavije, već i Mediterana, pa i Evrope. Ro-ro i kontejnerska tehnologija pored tehnološki suvremenih brodova zahtijeva i veoma sposobno ljudstvo, posadu. U tom razdoblju imali smo, a i sad imamo i ljudi i sredstva koji se ravnopravno mogu nositi sa ostalim mediteranskim, pa čak i svjetskim brodovima.

Kad već govorimo o kadrovima, molim Vas recite mi nešto o tzv. tržištu radne snage pomorske. Poznato je da naši pomorci plove kod raznih brodara diljem svijeta. U vrijeme opće krize pomorstva smanjiva se broj naših pomoraca na stranim brodovima.

(Nastavak na 5. strani)

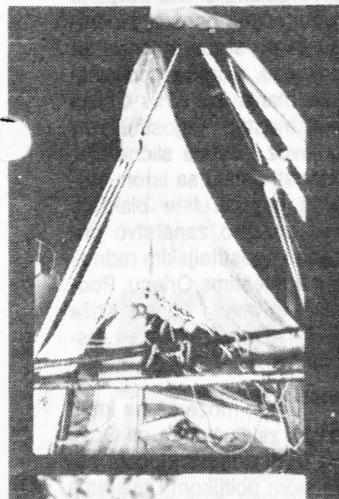
Lošinjske plovidbe – našem listu

BRODOVIMA

(Nastavak sa 4. strane)

drugi puta je strani brodar »uzimao« gotove stručno i radno osposobljene pomorce ltd. Kakva je trenutno situacija s pomorskim kadrovima i osjeća li »Lošinska određene posljedice ove hirovitosti uvjetno rečeno »tržista pomoraca«?

Naša trenutna situacija govori da opet nedostaju određeni pomorski kadrovi. Svakako je to rezultat određene konjekture kako ste i vi zamjetili. Koliko god smo do nedavno imali snažan pritisak pomorskog kadra, primjećen je u posljednje vrijeme ponovni povratak naših pomoraca na strane brodova. Želim posebno napomenuti da i ta hirovitost ponude i potražnje pomorskog kadra govori o osobitom značaju čuvanja pomorske škole u Malom Lošinju. Iako je danas prisutna više, rekao bih, tendencija "varanja ugostiteljskog i turističkoj adra, ova škola i Komuna, pa niti mi ostali, ne smijemo da klesne zanemariti pomorstvo i pomorsko školstvo. »Lošinska« je do sada učinila maksimalno moguće napore sa svoje strane da se sačuva pomorska škola u Malom Lošinju, no, smatram da bi škole i Općina još više težile svog rada trebale dati u animiranju mlađih za pomorsku zanimanje. Do sada smo uvijek stajali, a to moramo i u buduće, iza svih teškoča lošinske nautike. Ove godine smo uspjeli realizirati tzv. naj-neosredniji oblik finansiranja škole. Pomorac školovan u Malom Lošinju za nas je u svakom slučaju od izuzetnog društvenog i radnog značaja.

Mali Lošinj u svom grbu ima crtež jedrenjaka. Kakvo je važe mišljenje o korštenju pomorstva i mora uopće kao osnovnog obilježja života ove sredine? Postoji li adekvatno razvijen kult pomorstva. Može li se govoriti o potrebi formiranja određene svijesti, kulture pomorstva?

More je stoljećima osnov života, osobito ovih otoka. Ono je i izvorštvo, centralno mjesto i povezalo različite kulture i civilizacije. More je od pamтивjeka povezivalo ljudi i narode. Trgovina, brodogradnja, ribarenje, danas turizam, osiguravaju egzistenciju i dohodak pojedincu i zajednici. Samo jezgro Malog Lošinja nosi tragove kapetana, pomorstva... Nesumnjivo da je potrebno graditi novu dimenziju mora. Na žalost, današnje generacije sve manje osjećaju more;

I.
Snimci: D. ŠKVORC

gotovo isto (a neki još i manje) kao kontinentalci. Pa i društvo, grad, premašilo kultivira tu svoju slavnu pomorsku prošlost. U gradu ne možemo vidjeti nikakav simbol mora, dok u ostalim zemljama Mediterana i Evrope svaka ulica, svaki lokal, svaka kuća ima simbol mora. Ima i bilo je mnogo načina da se to ostvari. Recimo, naši stari brodovi, koje smo napuštali ili otpremali u rezališta mogli su biti od koristi za spomenutu namjenu. Turisti moraju vidjeti i uvidjeti da je ovo pomorsko mjesto, a ne samo primorsko. Smatram da će u tom smislu pomorski muzej igrati veoma značajnu ulogu, kako za opću povijest, tako i za pomorsku i turističku privredu. Samo, požurimo...

I na kraju, druze Dumaniku, smatram da ovaj razgovor ne bi bio potpun ukoliko ne bismo spomenuli vezu Pula – M. Lošinj – Zadar.

Što je s »Marinom?«

»Marina« je značajna kako za Istru, Dalmaciju, tako osobito za stanovništvo i turizam Malog Lošinja. U svom starosnom vijeku »Marina« je dala i još uvijek daje svoj doprinos toj vezi. Pitane su supstitucije »Marine« otvara ekonomsku dimenziju. Koliko je god Lošinska plovidba emotivno vezana uz »Marinu«, zakon racionalnosti u poslovanju je jači. Nama je »Marina« više bila »hobi«, nego što je stjecala dohodak. Osim u dvije godine, u svih dosadašnjih 15 godina ona je stalno nosila minus, i to značajan. Moram reći da je ušla u republički sistem pokrivanja gubitka zahvaljujući angažmanu Komune. No, niti ta sredstva iz Republike nisu dovoljna. Pokrenuli smo inicijativu radi zamjene »Marine« sa Zadrom, Pule, Malim Lošinjem i Republikom. Za sada nema ploda od dosadašnjih pregovora. Zadar odbija, Istra tij. Pula pokazuje dobru volju, pa su čak pomogli u saniranju gubitaka. Znajući da ekonomsku situaciju, nini ni očekujemo financijsko rješenje od Komune. No, Općina može na neki drugi način iznaci stimulaciju. Recimo da se zemljište u društvenom vlasništvu kroz turizam Lošinske plovidbe oplodi, ili tome slično... Obzirom da je data savezna uvozna dozvola, očekujemo da tokom rujna s Komunom nademo zajednički sporazum i sačinimo ugovor, te sprječimo da uvozna dozvola propadne. Ukoliko vrijeme koje je pred nama bude jalovo, onda će biti šteta da takva inicijativa propadne i ostat ćemo i nadalje bez potrebnog broda. Na potezu je Općina, odnosno Izvršno vijeće.

Imate li na kraju kakvu poruku za pomorce i sve one kojih će proslavljati Dan pomorstva, ratne i trgovачke mornarice Jugoslavije?

Svim pomorcima, a posebno Lošinske plovidbe, čestitam Praznik pomorstva Jugoslavije, te svim radnim ljudima brodogradilišta koji su također usko vezani za brodove. Posebne čestitke upućujem Jugoslavenskoj ratnoj mornarici uz koju se i vezuje ovaj datum. Dobro more i sretna plovidba svima!

Pod okriljem UNESCO-a, Centar razvija otoke

U RAZVOJ ZAJEDNIČKIM SNAGAMA

Od jeseni ove godine u organizaciji Centra za razvoj jadranskih otoka započinje integralna razvojno-planska akcija na izradi, donošenju i realizaciji dugoročnih programa razvoja otoka naša komune.

U timskom radu znanstvenika i otočkih suradnika pokušat će se na znanstvenim osnovama, tretmanom svih razvojnih resursa doći do spoznaje što je to cijelovit razvoj i kako ga ostvariti. Općina CRES-LOŠINJ prva je pristupila realizaciji Društvenog dogovora o politici razvoja jadranskih otoka, pa će sponzor načelo iskustvo izvlastite sredine korisno poslužiti Centru kod organizacije znanstvenih osnova dugoročnih programa ostalih jadranskih otoka.

Učešće otočkih kadrova u izradi dugoročnih programa od izuzetne je važnosti, jer se na taj način približava vlastita razvojna problematika eksperima, i ujedno, kako se bude stvarala razvojna vizija, da se radi buduće realizacije odvija i proces planiranja i programiranja u organizacijama udruženog rada. To je takođe prilika da se i dosadašnji programi razvoja podvrgnu kritici. Ovakav timski rad, obzirom da je multidisciplinarni, ujedno je i edukacijski za sve članove tima. Više znanja omogućava veću efikasnost u realizaciji dugoročnih programa.

Očigledno je da nužno aktivirati sve stvaralačke potencijale naše komune, da je nužno razvoj demokratizirati, i da u njega idemo zajednički snagama.

Ne treba isticati da su otočki rezursi ograničeni, i da je dosadašnje otočko iskustvo pokazalo da je život, a ime i razvoj, na otocima moguć samo ako se afirmira princip samoorganizacije. Snaga otoka (gleđano povjesno) je u njegovoj samoorganizaciji. Centar, stoga, ima primarni zadatak na način da se u razvoj unosi znanje kao njegova osnova. Svjesni činjenice da je

priroda otoka »podijelila« i komunikacijski izolirala, a da nam je puno toga zajedničko, smatramo da je nužno povezivanje s drugim otocima. Treba poći od teze da nas mreže povezuje, a ne razdvaja, i da princip samoorganizacije proizašao je iz bića otočke kulture afirmiramo kao princip međuotočkog povezivanja. Pri tom treba težiti da se iz-

Razvoj ima svoju demokratsku dimenziju. Danas govorimo o pravu na razvoj, kao općem ljudskom pravu. Razvoj ne trpi mistiku i zatvaranje. Nema strogo povjerljivog razvoja.

Razvoj ima svoju etičku dimenziju. On je put otkrivanja dobra i njegove primjene. Zlo, to je kriza. Kriza je zastoj razvoja. Izlaz iz krize moguće je jedino ako se proširi krug stvaralačke slobode. Nema razvoja bez stvaralačke slobode.

Centar za razvoj jadranskih otoka poziva građane naše komune da putem »Otočkog vjesnika« demokratski progovorimo o razvoju. Svoje viđenje razvojnih problema, koristeći otočko glasilo, učiniti ćemo dostupnim javnosti. Pri tome treba ideje i rad učiniti dostupnim drugima, da bi ujedno podstakli stvaralaštvo u drugima, da bi bili bogatiji i snažniji za stvaralaštvo. Iskoristimo »Otočki vjesnik« kao mjesto međusobnog informiranja i komuniciranja.

gradi informacijsko-komunikacijski sistem sa potrebe razvoja jadranskih otoka kao svojevrsni »most« među otocima i otoka s kopnom. Ne izgraditi takav sistem značilo bi još veću KOMUNIKACIJSKU IZOLIRANOST.

Samooorganizacija i informacijsko-komunikacijski sistem trebaju

Iz Istarske banke Pula – Paslovna jedinica Mali Lošinj

DEVIZNI KREDITI U 1987.?

Postavili smo pitanje Istarskoj banci u Malom Lošinju u vezi mogućnosti odobravanja kredita građanima po osnovi konačne prodaje deviza

Evo šta nam je rekao Ladislav Varga:

– Na osnovu donesene Uredbe o pobližim uvjetima za davanje kredita građanima po osnovi konačne prodaje deviza za 1987. godinu, te Odлуke Izvršnog odbora Istarske osnovne banke od 30. 7. 1987. god. Banka će odobravati kredite građanima zakupnju robe do mače proizvodnje i to:

– gradevinskog materijala,

- gradevne stolarije,
- namještaja i
- ostalih automobilova.

Krediti će se odobravati uz sljedeće uvjete:

- da budući korisnik kredita ispunjava opće uvjete (da je štediša kod Istarske banke, odnosno da prima osobni dohodak organizirano putem Banke),
- rok vraćanja do 5 godina u mjesecnim anuitetima,
- kamatna stopa 1% više od postotka revalorizacione kamate (promjena tromjesečna, od 1. 8. do 30. 9. 1987. god. iznosi 92% godišnje).

— visina kredita dvostruko viša od vrijednosti prodanih deviza s deviznog računa ili deviznog štednog uloga, s tim de se dinarska protuvrijednost koristi za smanjenje duga, odnosno kao učešće,

— kao osiguranje kredita potrebona su 2 jamca.

Krediti se koriste odmah uz predočenje predračuna (kao dokumentacijski kredit), a iznimno za kupnju građevinskog materijala mogu se isplaćivati i u gotovinskem iznosu najviše do 10% od iznosa danog kredita.

IVAN KUVAĆ

IZGRADNJA POČINJE PAPIRIMA

Prema Odluci o komunalnom redu na području naše općine zabranjeno je izvođenje građevinskih radova u vremenu od 15. lipnja do 15. rujna. Da bi mogli graditi u ovom preostalom vremenu, osim što je potrebno imati novaca potrebitno je imati i određene papiere.

Prema Zakonu o izgradnji objekata za gradenje novih i rekonstrukciju postojećih objekata treba građevinska dozvola. Građevinska dozvola nije potrebna za gradenje novih i rekonstrukciju postojećih objekata građana ako se grade van gradova i naselja gradskog karaktera i ako nemaju više od dvije etaže. Zatim, građevinska dozvola nije obavezna niti za gradnju garaže, spremišta, ulične ograde i sl. Međutim, za gradnju ili rekonstrukciju ovakvih objekata potrebno je posebno rješenje (ne treba projekt). Građevinsku dozvolu morate imati i za gradnju ili rekonstrukciju objekata koji se nalaze u području koje je pod zaštitom ili ako je područje utvrđeno općinskom odlukom kao osobito vrijedno.

Građevinske dozvole i posebna rješenja za gradenje izdaje Komitet za privrednu, građevinarstvo, urbanizam i stambeno-komunalne poslove naše Općine. Da bi dobili građevinsku dozvolu valja podnijeti zahtjev kojem se prilaže projekt (tri primjera) i dokaz o pravu vlasništva ili pravu korištenja zemljišta, odnosno pravu vlasništva određenog objekta. Zahtjevu za izdavanje posebnog rješenja za gradnju prilaže se kopija katastarskog plana s ucrtanim susjednim objektima i dokaz o pravu vlasništva odnosno pravu korištenja zemljišta. Da bi projektant pristupio izradi projekta treba imati uvjete uređenja prostora kojih se mora pridržavati pri projektiranju. Zahtjevu za izdavanje uvjeta uređenja prostora, »svetinji« svih ovih dokumenata, potrebno je priložiti kopiju katastarskog plana.

Ukoliko građanin pristupi gradnji ili rekonstrukciji objekta bez građevinske dozvole ili posebnog rješenja kaznit će se novčanom kaznom do 500.000 dinara a može i kaznom zatvora do 30 dana. Pri gradnji se investitor mora pridržavati odobrenog projekta, a ukoliko se ne pridržava kaznit će se novčanom kaznom do 250.000 dinara a i sudbina mu objekta nije čista. Kad se objekt dovrši potrebno je ishoditi uporabnu dozvolu. Ukoliko se objekt koristi bez uporabne dozvole predviđena je kazna vlasnika do 500.000 dinara.

Sve informacije u vezi gradnje mogu se dobiti u Komitetu za privrednu.

dv

Bačka i Baranja UNISCO-9

Uskoro na raspravi

NOVE POREZNE OLAKŠICE

Budući da se mjerama porezne politike u najvećoj mjeri uvjetuje razvoj, odnosno stagnacija samostalnih privrednika, naša je Općina u skladu s aktuelnim društvenim opredjeljenjima već i do sada donosila određene porezne olakšice. Upravo se pripremaju nove mjeru poreznih olakšica, koje će se kako se očekuje, početi primjenjivati od 1. 1. 1988. g. U Upravi društvenih prihoda smatra se da bi predložene olakšice trebale u sadašnjem društveno-ekonomskom trenutku dati novi i dodatni poticaj kvalitetnijem razvoju određenih, uglavnom deficitarnih, djelatnosti u segmentu samostalnog privredovanja, te također i stanovito integriranje samostalnih privrednika u ukupni sistem društvenog rada.

Do sada, podsjetimo, porezne olakšice imali su samostalni privrednici koji su obavljali uslužno-zanatske djelatnosti, za prvu godinu 100% za drugu 50%, a za treću godinu poslovanja 20% olakšica.

Osobe koje su obavljale zanatsko-proizvodnju djelatnost, za prvu godinu im-

talni privrednici počinju obavljati po povratku s privremenog rada u inozemstvu.

Različite varijante poreznih olakšica postoje i za one privatnike koji su duže vrijeme u kooperantskom odnosu sa sektorom društvene privrede, zatim za one koji značajnije investiraju u os-

na sjednici Komiteta SKH Općine Cres-Lošinj. Predlaže se usvajanje odluke kojom bi se nedovoljno zaustavljene djelatnosti, a veoma potrebne stanovništvu i turistima, proglašile deficitarnim. U tu skupinu bi spadale: brijaka, dimnjačarska, postolarska, tapetarska djelatnost, zatim pranje au-

Svim obveznicima poreza od privrednih i ostalih djelatnosti koji izdvoje sredstva za proširenje materijalne osnove rada, umanjuje se osnovica za iznos izdvojenih sredstava, ako su sredstva izdvojena u petrostruko vrijednosti jednogodišnje amortizacije položene kod banke.

Naša Općina propisće niže stope poreza za one djelatnosti za kojima se osjeća veća potreba (zanatsko-uslužne djelatnosti). Istovremeno povećati će se od 10% do 15% stopa poreza za evidentno konjunkturne djelatnosti.

Doprinos za općinske SIZ-ove iz osobnog dohotka samostalnih privrednika također će biti različit. Tako će tapetari, kovači, postolari i krojači imati najniže stope (od 0,50 do 6,35%), zidari, zlatari, soboslikari, pjeskarji, ribari itd. također manje od dosadašnjih (od 0,60 do 7,60), dok će ugostitelji, slastičari i vlasnici građevinskih strojeva zadržati postojeće stope. Ovim prijedlogom zbirna stopa svih dohrona kod manje atraktivnih djelatnosti smanjiće se za gotovo 5%.

Veće olakšice su predviđene i za osobe koje počinju obavljati djelatnost. Tako uslužno-zanatska, a i proizvodna djelatnost za prvu godinu bi bila potpuno rasterećena poreza, za drugu bi se stopa smanjila za polovicu, a treće godine bi bila manja za 25%. Ostale djelatnosti, ugostiteljstvo prijevoz i ostale slične djelatnosti ostaju sa istom stopom poreza. Iste olakšice kao uslužno zanatstvo pripada i ugostiteljskim radnjama u mjestima Orlecu, Podolu, Stivanu, Punta Križa (selo), Dragozetićima i Usatinama.

Dakle, može se na kraju izvući zaključak da se Općina trudi odgovarajućom poreznom politikom i mjerama stimulirati razvoj male privrede, a posebno deficitarnih djelatnosti. Dakako, da se ne mogu očekivati željeni rezultati samo donošenjem, a niti primjerom mjera porezne politike. Isto je toliko značajno da se ostali organi i institucije adekvatno organiziraju radi provođenja dogovorenih stavova i općedruštvene orientacije vezane uz samostalno privredovanje. Zemljišta, dozvole, poslovni prostori, krediti banka i još dosta toga, treba biti isto tako pripremljeno da bi se sa sigurnošću dobio pozitivan rezultat. Ipak, ovo pokazuje da je pomak učinjen i to tamo gdje ga se najviše očekuje, u sferi porezne politike.

Gjivo

novna sredstva i opremu, te za sve koji sredstva svoje akumulacije polažu na račun poslovne banke. Također se i do sada poreznim olakšicama stimulira veća zaplenost radnika. Dosadašnje porezne olakšice uživali su samostalni privrednici ovisno o svojoj stvarnoj socijal-

tomobila, popravak brodskih motora, vulkanizerska, bravarska, kovačka i elektro-djelatnost, te pranje i glaćanje rublja i popravak kućanskih aparata. Također u deficitarnim djelatnostima učiće i optičari, parketari, stolari, staklari i pekari, te osobe koje će se baviti popravkom i izradom čamaca i manjih plovila. Od neproizvodnih usluga deficitarnim se utvrđuju djelatnosti pedikera, kozmetičara za njegu lica i tijela, fotokpiranje, urarska djelatnost i usluge TV mehaničara. Za sve navedene deficitarnie djelatnosti naplaćivaće se paušalni iznos poreza uz uvjet da djelatnost obavljuju sami obrtnici, odnosno da najviše angažiraju po jednog radnika. Uz to, proizvodnim uslužnim djelatnostima godišnja porezna bi se osnovica još smanjila za 25%, neproizvodnim uslugama 15%, odnosno 20%. Klesari i zidari koji angažiraju jednog radnika, automehaničari i autolakirci bez angažiranih radnika, te ribari sa dubinskim kočama, prema novom prijedlogu prebacuju se na paušalni oblik oporezivanja.

le su 50%, a za drugu 20% lakši porez. Sve ostale djelatnosti koje su obavljali samostalni privrednici, pa prema tome i ugostitelji, bili su za prvu godinu rasterećeni za 20% poreznih obaveza. Valja napomenuti da se ove olakšice odnose i na osobe koje djelatnost kao samos-

noj situaciji, mjestu u kojem ima lokal, te stvarnoj radnoj sposobnosti.

Pored navedenih olakšica priprema se odluka o dodatnoj poreznoj stimulaciji razvoja samostalnog privredovanja. O prijedlogu kojeg nosi Komitet za privrednu Općine, raspravlja se već i

Prekopavanjem trga i ul. V. Nazora osim postavljanja novih kanalizacionih cjevija obnovljene su i sve stare instalacije (vode, telefona). Odlučeno je da se sve površine Centra V. Lošinja i ul. V. Nazora do crkve poploče kamenim pločama koje su i jedini adekvatan materijal obzirom na turističku i povijesnu vrijednost navedenih površina.

Navedeni radovi su samo radovi prve etape. Drugom etapom bi se kanalizaciona mreža povukla prema višim zonama V. Lošinja i zaokružio tretman pročišćavanje otpadnih voda.

● Vodovodna mreža u Rovenskoj

Problemi stanovnika kako stalnih tako i povremenih u opskrbu pitkom vodom u Rovenskoj rješio se ove godine izgradnjom 488 m dugе vodne mreže. Po završetku radova, kad je se vlasnicima objekata trebalo sklopiti ugovore o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta, naknada iz koje se financiraju radovi na izgradnji infrastrukture došlo je do problema. Neki od njih su se, na svoju ruku, susjed odnosno spojili na staru mrežu cjevima malog profila tehnički neadekvatnih bez dozvole RO »ELEKTROVODE« pa su smatrali da samim tim ne moraju platiti naknadu za priključke na novu mrežu, što svakako nije u redu.

Dino Dekalina

Dvije vijesti iz Velog Lošinja

● Kanalizacija 620 metara od obale

V. Lošinj kao i sva primorska mjesta muku je mučio sa rješavanjem problema otpadnih voda i njihovim ispuštanjem u more. Postojeća kanalizaciona mreža je stara, malog kapaciteta, a ispušt na ulazu u lučicu dovodi je do zagadenja lučice i obalnog pojasa uz Puntu pa sve dalje prema Valdarkama. Sve to pokušalo se rješiti zahvatima započetim prije dvije godine i mislim da se u tome uspjelo.

Izgradio se tretman za mehaničko pročišćavanje otpadnih voda. Nakon mehaničkog pročišćavanja pri kome se odstranjuju sve krute čestice, otpadna voda se pumpama kroz 620 m dug podmorski ispušt ispušta u more na dubini od 56 m. Time je postignuta veća disperzija otpadne vode u moru. Prva mjerena su pokazala da uzorci mora, uzeti na više mesta uz obalu, ne sadrže čestice u nedozvoljenim koncentracijama. Kroz nekoliko godina izgradnjom biološkog tretmana rezultati će biti još bolji.

Uporedno sa gradnjom tretmana rekonstruirala se i kanalizaciona mreža. Oborinske vode odvojene su od otpadnih i one se ispuštaju u lučici.

IZ REPORTERSKE BILJEŽNICE

ŠARENO O BELOM

Put za Beli je veličanstven. Uskom, asfaltiranom cestom od Križića treba preći osam kilometara, ali kroz bujnu vegetaciju u kojoj se oči odmaraju, a nosnice draži miris kadulje. I onda se na vrhu brda ukazuje Beli, predivan stari grad. Sličan je istarskim gradovima, naviše Motovunu, također izraslim na brdu. Uopće, priroda plijeni i oduševljava, plijeni toliko da je akademik Matko Peić, koji je s prof. Tomislavom Gospodnetićem i sa mnom krenuo ka Belom, pripremajući svoje čuvene »Skitnje«, ponesen rekao:

— Sedam vrsta leptira, na jednom kvadratnom metru. Ovo je pejsaž gdje bi Beato Angelico kleknuo i pratio skicu.

Stigli smo u Beli istom momem cestom kojom je davno, prije 80 godina, jedan veliki Beljan, akademik Andrej Vid Mihnić, krenuo u svijet da bi dosegao najviše vrhunce u estetici i filozofskoj misli.

Kamo će namjernik nego u gostioniku, gdje srećemo prviog mještana i sugovornika, Feruća Hržića, gostioničara. On je jedan od najmladih žitelja ovog strog i na žalost, sve pustijeg

mjesta. Ako je Beli-grad star, što tek reći za okolna mjesta na Tramontani; za Frantin, Ivanji, Važminec, Konac, Rosuju; mjesta koja su već umrla ili su na umoru, s dva, jednim ili pak niti jednim stanovnikom. No, nije sve tako crno, bilo je to samo »malo crno o Belom«, da iskoristimo jednu Peićevu igru riječi. Živi Beli svoj život, tih, skroman i prirođan, težak i lijep na svoj način, u kojem se tako malo promjenilo od onih ne tako davnih vremena kada je osnovna škola u Belom imala osamdesetak učenika. O tome i ondašnjem životu pričao nam je Ivan Sarkoč, da-

nas sjajnodržeći umirovljeni pomorac, koji najveći dio godine proveđe u Belom, iako mu obitelj živi u Rijeci.

Dok smo sjedili, razgovarali i ponešto bilježili na papir, odjednom se pred gostionicu sjatilo, takorekuć, pola mjeseta. Sistem »NNN«, i to stvarni, a ne papirnat, pokazao se začas u praksi. Glas da su stigli neki novinari i da sjede u gostionici pronio je Belim za desetak minuta. Stigli su umirovljenici Jerko Sarkoč, John Sala, koji je godinama živio u Americi, a sada se bavi pticama, stigao je šef autokampa Anton Sintić, dočvrtulata je tu i malo Darija Mikić. Osam joj je godina, a već je dosad prešla u takšiju više kilometara nego što će mnogi velegrađani do kraja života. Kako u Belom nema škole, Darija putuje u Cres, a kako Beli i Cres samo triput tjedno imaju autobusnu vezu, tako Darija triput tjedno odlazi u Cres i vraća se kući taksijem, o trošku SIZ-a, naravno.

Nema Beli školu, jer nema mladost, ali je ostao i bez telefona, iako za to nema razloga. Zimus su snjegevi srušili stupove, veza je prekinuta i do ljeta nije ponovo uspostavljena. Navodno, na tome se radi. Anton Sintić delegat u Skupštini općine, u Vijeću mjesnih zajednica, pitao je više puta što je s telefonom, ali odgovor na delegatsko pitanje još nije stigao.

— Napišite, rekoše uglaš mještani, da to više stvarno nema smisla. Beli ima telefonsku vezu od 1910. a sada smo ostali bez telefona, na kraju dvadesetog stoljeća.

Zaista, nema smisla. Beli se inače, odhvrao naletu vikendaša, sačuvao identitet, a turizam ga sve više otkriva. U kampu je u sezoni stotinjak gostiju, more je, zaboravili smo reći, nekoliko minuta strminom od Belog, a u dvije zgrade ljetuje više od stotinu djece. Beli oživi ljeti, ali traži pažnju cijelu godinu. Treba Belom i tim divnim ljudima još mnogo štošta, ali sada prije svega telefon.

Tekst i foto: M. Kardum

■ U Cresu ■

RENOVIRANA RIJEČKA BANKA

Potrebe za bankarskim uslugama koje narastaju iz godine u godinu uvjetovale su da creska expozičura Riječke banke doživi jedan značajniji zahvat. U okviru trenutnih zakonskih mogućnosti Riječka banka pristupila je uređenju postojećeg prostora creske expoziiture. Kroz dvomjesečne radove, koji su se iz navedenih ograničenja, sveli na poslove održavanja, Cres i korisnici bankarskih usluga u njemu dobili su ipak jedan reprezentativni objekt. Izvođač radova, creska »Elektro-voda« OOOUR »Niskogradnja i održavanje« učinila je veliki napor da objekt dovede u funkciju po početku turističke sezone. Prilikom otvorenja renovirane expoziiture, kojem su prisustvovali predstavnici Riječke banke, te društveno-političkog i privrednog života Cresa, sagledavani su i problemi ovog

područja. Razmatrane su potrebe za daljnjim razvojem Cresa, te uloga Riječke banke u praćenju investicija i redovne djelatnosti njenih creskih komitenata. Prijelaz OOOUR »Hoteli Kimen« u članstvo Riječke banke samo je razlog više da se creskom području posveti više pažnje.

Uz uređenje prostora mnogo se pažnje posvetilo i opremanju, što sve treba rezultirati i boljom i bržom uslugom te naravno samim time i veće zadovoljstvu komitenata. Cres, kome je Riječka banka ujedno i jedina banka, sa zadovoljstvom je dočekao uređenje ovog punkta. Posebno je zanimljivo i značajno da se u toku uređenja nije praktično ni dana prekidalo poslovanje u eksponzituri, pa se rad dva mjeseca odvijao u prostorijama za tu priliku najmlijenu

od Trgovačke radne organizacije »Cresanka«, a i samo preseljenje u novouređeni prostor obavljeno je preko vikendu kako bi se izbjeglo zatvaranje u redovno vrijeme. To je, kao i sam odnos

G. Purić

BRODOVLJE

LOŠINJSKE

PLOVIDBE

Osjećam potrebu za ispravkom podataka o brodovlju OOOUR-a »Brodarstvo« Lošinjske plovidbe, koji su objavljeni u zadnjem OTOČNOM LJETOPISU CRES-LOŠINJ posvećenom pomorstvu. Tom prilikom su učinjene značajne tehničke greške, te je na popisu brodova na strani 171. došlo do zamjene podataka o bruto registarskim tonama i tonama nosivosti (DWT) kod sljedećih jedinica: Buga, Galija, Orjula, Orlec i Unije, a ispušten je iz popisa brod Zlarin. Kako je, u međuvremenu došlo i do znatnih promjena u sastavu flote objavljujemo kompletne podatke sa stanjem 1. svibnja ove godine nakon što su brisani iz popisa brodovi Hvar i Lovran koji su prodati RO »Brodogradilište Cres«, kasirani brodovi Čikat, Dolfin, Zlarin i Nadir, te napušteni brod Rapoča, stradao u pomorskom udesu. Sa novonabavljenim polovnim brodovima Nerezine, Cernik, Pećine, Zamet, i Mirna te novoizgrađenim jedinicama Srakane i Susak dolazimo do nove slike i stanja kako slijedi:

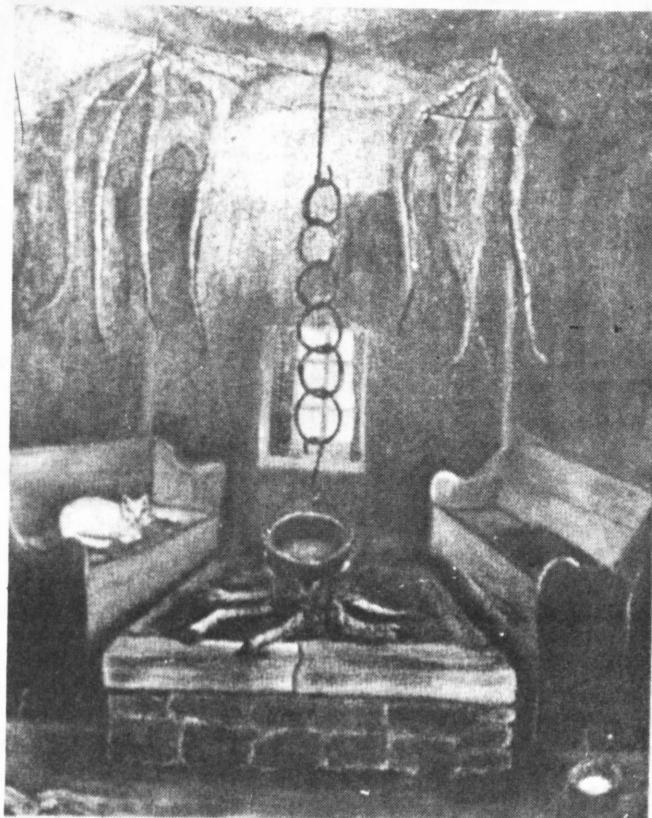
	BRT	DVT	GOD. GRADNJE
1. ANI	1200	1805	1978.
2. BRIONI	1592	2196	1962.
3. BUGA	7073	11824	1976.
4. CERNIK	9309	16889	1976.
5. CRES	2865	4469	1980.
6. CUNSKI	4094	5900	1956.
7. DIKA	2240	3740	1965.
8. GALIOTA	4816	8116	1975.
9. IVA	1200	1805	1978.
10. KURILA	1999	3041	1958.
11. LABOR	3232	5200	1976.
12. LIPA	4668	5615	1973.
13. LISKI	1775	2670	1959.
14. MARINA	986	—	1936.
15. MIRNA	13032	22635	1979.
16. NADA	4837	5973	1974.
17. NEREZINE	19820	34478	1978.
18. ORJULA	4843	5200	1985.
19. ORLEC	4843	5200	1985.
20. ORUDA	1516	2821	1971.
21. OSOR	1516	2821	1970.
22. PEĆINE	3635	5343	1979.
23. PULA	2281	3912	1950.
24. ROVENSKA	4338	6086	1969.
25. SUSAK YU	1708	2511	1963.
26. SUSAK	4839	5164	1987.
27. SRAKANE	4839	5164	1986.
28. TIHA	2963	4112	1959.
29. UNIJE	6154	10166	1975.
30. URSA	2894	4160	1958.
31. USTRINE	1599	2627	1960.
32. VIJERA	4887	5952	1974.
33. ZADAR	2281	3912	1950.
34. ZAMET	3635	5343	1987.
	143509	216850	

Vidimo da je u zadnju godinu i pol došlo do znatnog povećanja tonaže brodovlja, ali što je još važnije i do značajnog osvjećenja sa brodovima koji su prilagođljivji hirovitostima tržišta, a ujedno se i starosna dob u prosjeku smanjila na 15 godina (ako izuzmemo trajekt Marinu, koja podliježe drugim kriterijima, a već je navršio pola stoljeća). Kako je, u međuvremenu došlo do porinuća novogradnje Illovik u brodogradilištu »3. maj« u Rijeci, a očekuje se i nabavka dva polovna broda u najskorije vrijeme, možemo očekivati da će, uz eliminaciju najstarijih jedinica iz svog sastava, OOOUR »Brodarstvo« dočekati tridesetu obljetnicu osnutka sa sasvim dobrom flotom sposobnom da se nosi s izazovima svjetskog tržišta.

Julijano Sokolić

Povodom izložbe Maria Glavana u Gradskoj knjižnici

BOGATSTVO NEKADAŠNJEŽ ŽIVLJENJA

Prošlo je dosta ljeta od zadnje izložbe izvornog slikara Maria Glavana, pa je ovo izuzetni trenutak našeg kulturnog zbijanja na ovim otocima. Kažem izuzetnog, zbog toga što su izuzetne ove slike, ali još više zbog toga jer nas opominju da je krajnje vrijeme da se u našim otočkim sredinama krene u realizaciju zavičajnih etnografskih zbirki.

Kroz ovu galeriju slika spoznat ćemo raznolikost, bogatstvo i vrijednost nekadašnjeg seoskog življenja, ponekad na ivici opstanka, ali uvijek poštenog i postojanog. Mnogi se još sjećaju tog našeg života, odnosa među ljudima, cijene nečijeg rada i znoja, bogatstva stoljetnog iskustva. Mnogi koji nisu imali prilike okusiti taj život neće moći lako razumjeti kako je bio ukusan kruh zaslužen uz krajnje odricanje i kako se čovjek veselio mnogo čemu na što se danas niti ne osvrnemo.

Za razumijevanje ovih slika, koje plijene svojom neposrednošću, treba mnogo više od umjetničkog oka i oka likovnog kritičara. Na ovim slikama prikazuje Mario ljepotu i prokletstvo jednog vremena, kojeg smo se željeli čim prije rješiti, a čije ćemo vrijednosti svakim danom sve više cijeniti. Sa odlaskom takvog načina življenja i shvaćanja života slab i zajedništvo i solidarnost među ljudima, gubi se poštovanje i red u obiteljima, nestaje značaj zadate riječi i poštenja, postajemo siromašniji i gori, iako materijalno bogatiji i opskrbljeni na svim poljima svakodnevnog života.

Nekadašnja filozofija življenja je bila takva da je čovjek sve uzimao s mjerom i nije mu bio potreban ekološki pokret, jer je znao živjeti u ravnoteži sa svojom prirodnom okolinom. On je znao cijeniti prirodu, životinje, rive, a za užrat mogao se osloniti na te izvore života i živjeti sa svojom obitelji u skladu s tom prirodom.

Mario je rođen u Podgori, u Nerezinama i zato su njegove reminiscencije uvijek i ponovo potaknute sjećanjima na djetinstvo, na mlađenčaku dobu. Njegovo su nadahnuće njegovi roditelji, susjedi, zanimljive ličnosti nekog vremena prošlog. Njegove slike ovjekovječuju luke i brodove, samostan i groblje, konobe i tuoriće, žarna i krušne peći.

Pridimo ovim motivima sa dužnim poštovanjem da nam doživljaj bude dublji i bogatiji i da nam potakne razmišljanje o bivstvovanju i smislu življenja, o stavu i izboru, o pitanjima i odgovorima, koje svi tražimo i za kojima čeznemo.

Cestitajući autoru ovih lijepih slika želim mu još mnogo uspjeha u novim stvaranjima i otkrivanju vrijednosti našeg autohtonog načina življenja na otocima.

Julian Sokolić

Darko Gašparović o predstavi »Histriona« u Malom Lošinju

DOBRO MORE: HISTRIONI

Ukravši najnoviji Brešanov komad, Hidrocentralu u Suhom Dolu, i već legendarnog Čurdova Tina, samo za lošinsku plovidbu ovojletni je histrionski brod za svoje posljedne sidrište izabrao Mali Lošinj. Zasigurno, ne posve slučajno: jer, sukladnosti između Histriona i lošinskog Amaterskog kazališta »Josip A. Kraljić« ne zaustavljaju se tek na djelomičnoj podudarnosti repertoarnog odbira (u slučaju tekstova Senkera, Mujičića i Škrabea), već i u stilskom opredjeljenju za specifičan tip pučkog kazališta koje neposrednom komunikacijom ubada u neuralgična mjesta naše svakodnevnice, bila ona općeg ili lokalnog značaja. Stoga, i opet, nije čudno da je ovo već treći Brešan u izvedbi Histriona, poslije Arheoloških iskapanja kod sela Dilj i Predstave Hamleta u selu Mrduša Donja.

Brešanov dosad posljednji tekst koji za model uzima Molireova Tartuffea, stavljući dakle pod lupu kritičkoga pera licemjerstvo kao vječitu društvenu pojавu, slabiji je od prethodna dva spomenuta. Dramaturški sirovija, ponešto pojačano anegdotski, zatim i razvučeno u središnjem dijelu prije prijelaza na rasplet, Hidrocentrala u Suhom Dolu brešanovski razorno pogada tamo gdje izravno udara u prepoznatljive apsурde naše društvene zbilje. A to je prije svega ključno dvojstvo te zbilje, prikazano u likovnim direktora elektrograđevnog poduzeća Marka Orašara i »perspektivna mladog čovjeka« Milka Penjca. S jedne strane intelektualno borniran i biološki prevladan »stari kadar«, s druge beskrupljone generacija mladih političkih karijerista koja je do savršenstva ovaljala konjunktturnom političkom frazeologijom. Konflikt među njima otvara se, dakako, istom na kraju, kad je Orašaru sine konačno o kakvu je manipulatoru i prevarantu rijec.

Tu je, naravno u sredini, kao onaj klasični Burridanov magarac, i neizbjegli Brešanov intelektualac (ovdje ing. Mario Belotti), koji se

uglavnom čudom čudi u stalnom preinfarktnom stanju kako su moguće sve te gluposti koje ga okružuju i koji, paradigmatski, čak i kad se čini da dobiva, izvuče najdeblji kraj batine.

Što s takvim tekstom čini predstava Histriona? Dvije bitne stvari: krati ga i sažima, tražeći prebac spram udarnih njegovih mesta, onih dakle u kojima se poantira Brešanova ubojita kritičnost. Ovakav postupak vodi, dakako, do neposredna uvlačenja gledateljstva u predstavu što je najuzornije ostvareno u prizoru zbora radnih ljudi kad je cijeli teatrom pretvoren u sudioništa za omogućavanje pojave takva tipa kao što je Milko Penjac. A potom, izvlači ga iz primarne brešanovske realističke poetike u svojevrsnu začudnost kroz parodiranje horor prizore urote protiv Penjca. Takvi su pomaci u odnosu na tekst i na njemu zasnovana gluma uvijek igra na ivici noža. Valja reći da je ona reditelj Zoran Mužić i glumačkoj momčadi Histriona uspjela: bila je argumentirana i uvjerljiva.

Poslije Brešana Darko Curdo upriličio je svoju Tinovu večer, jubilarnu, tristotu. Uz poznate Tinove stihove, proban je izbor njegove, mahom ispojedine, proze. U Čurdoj interpretaciji Tina ima smirene mudrosti vremenom stečenih spoznaja koje se otkrivaju u Tinovu djelu. Prisutan je neprekinit tijek kazivanja, bez predaha za izvođača i publiku, pri čemu su ritam govorenja stihova i proze toliko približeni da se gotovo poistovjećuju. Poništavajući razlike, Čurdo prodire do biti Tinova opusa, a time i njegove osobe. Njegov Tin završava, znakovito, zavještanjem budućima kristalne kocke vedrine. Svatko je od sudionika te večeri zasigurno ponio u srcu bar jedan njen djelić.

U vremenima kad nam se stojeća kazališta sve to više nasukavaju na hridi svakovrsnih kriza, lijepo je znati i vidjeti da Histrioni i dalje plove. Pa poželimo im dobro more! Na mnogaja ljeta!

Darko Gašparović

Matko Peić boravio među nama

Dogovor o saradnji

Snimio I. Baotić

LJUBAV NA PUTU PO OTOCIMA

U organizaciji Centra za kulturu Narodnog sveučilišta i SIZ-a kulture Općine, prvom polovinom kolovoza boravio je na našem otočju književnik i slikar, akademik prof. Matko Peić.

Boravak profesora Peića bio je izrazito radnog karaktera. Naime, akademik Peić došao je u našu sredinu da bi što više otočkih ambijenata vidi, obišao i napisao oveči putopis o ovom dijelu naše domovine. Ove godine smo imali prilike uživati u putopisnoj TV seriji »Ljubav na putu« snimljenoj po istoimenoj knjizi M. Peića. Treba napomenuti da je na jugoslavenskom TV-festivalu ta dokumentarna emisija osvojila prvo mjesto. Upravo teku pripreme za njezinu prezentiranje francuskoj TV publici. I nama i prof. Peiću je žao što ovi naši prekrasni otoci, s bogatom poviješću i životom nisu bili pokriveni u knjizi (a niti u TV seriji) »Ljubav na putu«. Ovom prigodom svaki nastojali smo to ispraviti. Uostalom, prve putopise koje će profesor napisati objavit će »Otočki vjesnik« kao svoj fejlton u nastavcima

GLUMAČKA DRUŽINA HISTRION ZAGREB

Ivo Brešan

HIDROCENTRALA U SUHOM DOLU

Kulturna razglednica Cresa

Malo pravih programa

Godinama se govorilo kako je kulturno-umjetnički i zabavni život u Cresu, posebno u toku sezone, vrlo siromašan.

No, ove godine, mora se priznati da se bar u pogledu zabavnog života dosta toga promijenilo. Našlo se za svakoga ponešto. Za mlađe su to tri disko kluba, od kojih jedan radi do četiri sata ujutro. Subotom i nedjeljom na Narodnom trgu organizirane su fešte uz bogat glazbeni program, te raznovrsna ugostiteljska ponuda. U hotelu Kimen i restoranu autokampa Kovačine gosti su mogli uživati uz animir glazbu, te povremene nastupe poznatih izvođača zabavne glazbe.

Što se tiče ostalih sadržaja kulturno-umjetničkog života njega je, nažalost, malo. U srpnju, u hotelu Kimen nastupio je Stefan Milenković. 14. kolovoza u samostanu Svetog Frane ljubitelji klavira mogli su prisustvovati 8. Chopin-ovoј večeri, a dan kasnije pred mnoštvom publike, na pozornici ljetnog kina nastupila je kazališna grupa HISTRION sa Hidrocentralom u Suhom Dolu Ivo Brešanom.

Rezime svega: ponuđeno u pogledu kulturno-umjetničkog života zasigurno nije relevantan kvantitet kulturnih potreba prosječnog stanovnika.

Jasminka Filipas

Zbirka Piperata pred očima likovne publike**JEDINSTVEN DOŽIVLJAJ**

U slijedu izložbenih događaja ovog ljeta u prostorijama Narodnog sveučilišta u Malom Lošinju bila je od 12. do 28. kolovoza 1987. godine otvorena izložba Zbirke Piperata. Zbirka Piperata je najvredniji dio velike kolekcije slika koja je bila svojina lošinske obitelji Piperata, a 1972. godine ovaj njen najvredniji dio je otkupljen od vlasnika da bi trajno ostala u Malom Lošinju. Zbirku čine 27 slika, tri škrinje i jedna komoda, djela uglavnom talijanskih majstora nastala u vremenskom rasponu od kraja XVI do početka XX stoljeća.

Od prvog do zadnjeg predstavljanja pred lošinskom publikom proteklo je gotovo dvadesetak godina, a za to vrijeme je restaurirano petnaest najugroženijih slika, dok su škrinje i komoda preventivno zaštićene od crvotočine. Izložba Zbirke Piperata je našla na veliki odjem, kako među građanima Lošinja, tako i među stručnicima, po-

Skola Magnasca: SVETI FRANJO GOVORI RIBAMA XVII ST.

Paula Bišćan, restaurator

DRUŽENJE SA STARIM MAJSTORIMA

Diveći se slikama malošinske Zbirke Piperata, čovjek odmah niti ne primjećuje koliko je osim genijalnosti starih majstora, potrebo umijeće, stručnost i ljubavi današnjih majstora – restauratora. Oni svojom sarobrom vještina pomažu stoljećima koja su prošla da blesnu svojom izvornom vrijednošću.

Kako 13 restauriranih slika iz naše Zbirke ne ostaje samo na atribucijama »kunst-historičara«, želimo ovim razgovorom predstaviti Paulu Bišćan, restauratora iz Zagreba.

Paula Bišćan je slikar-konzervator, rođena u Zagrebu, školovanje završila u Zagrebu i radi u Zagrebu. Od 1965.-1969. g. vanjski je suradnik u Republičkom Zavodu za zaštitu spomenika kulture, Regionalnom zvodu za zaštitu spomenika kulture, Restauratorskom zavodu Hrvatske, Jugoslovenskom Institutu za zaštitu spomenika kulture – Beograd. Član je ULUPUH-a i Društva konzervatora Hrvatske. Sudjelovala je na izložbi Restauratorskog zavoda za restauriranje umjetnina u Zagrebu 1983. g. u Umjetničkom paviljonu. Iz Zbirke Piperata izložila je 13 restauriranih slika 1986. g. u Malom Lošinju. U 22 godine rada, restaurirala je mnoga umjetnička djela. Spomenuli bi neka: »Madona s djetetom«, 5 drvenih skulptura (MUO Zagreb), zidna slika O. Ilevkovića (Etnografski muzej Zagreb), deset grbova hrvatskih grofova iz Povijesnog muzeja Zagreb, ol-

tarna pala crkve u Stivanu (Martinšića), sedam slika V. Becića, pet slika Miljenka Stančića, zatim mnoge slike i skulpture iz privatnih zbirki.

O. V.: Što je to restaurator?

P. Bišćan: Prema B. M. Feldenu direktoru Međunarodnog centra za zaštitu i restauriranje kulturnih dobara: »konzerviranje je proces, socijalni i politički, umjetnički i znanstveni, profesionalni i humani, koji odlaže propadanje u svim njegovim oblicima i sprečava uništenje i pustošenje kulturnog nasljedja«. Restaurator je stručnjak za obnavljanje umjetničkih djela. Postoji specijalizacija za pojedinu vrstu umjetnina; tako imamo stručnjake za arhitekturu, slike na platnu i drvu, staklo, metal, tekstil, papir itd.

O. V.: Između restauratora i djela, odnosno autora, mora postojati određena tiha, ali vrlo značajna komunikacija, zar ne? P. Bišćan: Svakako. Prema estetskoj, povjesnoj i fizičkoj cijelovitosti kulturnog dobra, restaurator se mora odnositi sa velikim respektom, tokom rada, na povjerenju mu umjetnini.

O. V.: Od kada radite sa slikama iz Zbirke Piperata?

P. Bišćan: Na inicijativu prof. Jasminke Čus-Rukonić i prof. Mate Ljubić, 1981. g. započelo se sa restauratorskim radom. Zahvaljujući SIZ-u kulture općine Cres-Lošinj i drugu Manzoniju, radovi se nastavljaju, tako da

danas imamo restauriranih 16 slika.

O. V.: Ima li nekih osobitih teškoča, ili nekih drugih specifičnosti pri radu s Piperatom?

P. Bišćan: Radi se o starijim, dosta oštećenim slikama, ali nije do sada bilo nevjerojatnih restauracijskih problema. Možda bili su kuričum izdvojila »ženski portret« – način F. Fontabasse. Na ovoj slici nakon skidanja starog potamnjelog laka, naišla sam na slikani sloj, koji nije bio original. Dapače, sa ovim preslikom slike je bila proširena za cca 2 cm uokolo. Istražujući ovaj sloj ustanovila sam da je ispod tog sloja portret sa ogrlicom. Ovaj sloj bio je vrlo grub pastuzno slikan sa žuto-narančastim inkarnatom. Sondirajući ovaj drugi slikani sloj, pokazao se originalni portret. Ovo zadnje je original; bez ogrlice i drukčijeg inkarnata, sada vidljiv. Nisam očekivala 2 preslike. Slike iz ove zbirke većinom su već davno restaurirane, pa je komplikirano i dugotrajno traganje za originalom.

O. V.: Što je to restauratore...?

P. Bišćan: Pa, evo, »Dama u crvenom« je slika na kojoj sada radim. S obzirom na dosadašnje intervencije na ovoj slici, posao je izuzetno interesantan, iako komplikiran, i kroz to izaziva više žara pri radu.

O. V.: Kao restaurator, dakle osoba koja se najduže i najintenzivnije družila sa slikama iz Zbirke Piperata, predlažete sudbinu ovih slika...

P. Bišćan: Kako je rad na jednoj zbirici dugotrajniji i kompleksniji posao, nemino je da se čovjek radeći iz dana u dan, iz godine u godinu, sa tom zbirkom emotivno saživi, stoga nije čudno da se brine i o sudbinu zbirke. Prije svega, želim da se pronade galerijski prostori u kojem bi bili optimalni uvjeti za čuvanje, prezentiranje i obogaćivanje Zbirke. Već restaurirane slike vraćaju se, na žalost, u depo u kojem nisu svi uvjeti zadovoljeni, pa postoji mogućnost njihova ponovnog oštećivanja. Galerija vrijednih slika može biti i jest još jedna turistička ponuda više. Osim što obogaćuje život građanima koji u njem žive, nudi dodatnu kulturnu atrakciju.

Zahvalili smo se restauratoricama. Ona je požurila ka slikama. Po viđenju »Dame u crvenom«...

vjesničarima umjetnosti, specijalistima za staro slikarstvo. Svi dijele jedinstveno mišljenje da treba nastaviti i dalje sa restauracijom slika iz Zbirke, te da se treba pobrinuti da bude trajno prezentirana u Malom Lošinju. Time bi Piperata stalno bila dostupna otočanima, ali i mnogobrojnim turistima koji svake godine posjećuju naše otoke. Sigurno je da bi se takvim nastojanjima trebalo što prije otpočeti, ali gdje za to namaći prijeko potrebna sredstva? Da li od turističke privrede koja direktno ima koristi od ovakvih i sličnih kulturnih manifestacija, jer se time podiže nivo turističke usluge našeg kraja.

Uostalom, u Večernjakovoj turističkoj patroli, kulturni život Malog Lošinja ocijenjen je desetkom. Možda je u toj ocjeni dio truda i akcija ovdašnjih kulturnih radnika...

Jasminka Čus – Rukonić

XII Osorske glazbene večeri

GLAZBA NAJVİŞEG NIVOA

Ove godine dvanaesti puta su za redom odzvani zvuci klasične glazbe domaćih i stranih autora, od domaćih i stranih interpretatora. Otvorene je bilo kao i toliko puta do sada svečano i veoma uspješno. Program otvaranja započeo je koncertom limene glazbe KUD-a »Lošinj« iz Malog Lošinja, a potom je nastupila folklorna skupina »Studenac« iz Berezina. Slijedilo je otvorene izložbe slike Marte Mananec – Filipčić, te izložbe karikatura vezanih za temu glazbe Ota Reisingera. Izložbe je otvorio tajnik SIZ-a kulture općine Cres-Lošinj prof. Rade Manzoni. U galeriji »Juraj Dalmatinac«, koja za sada koristi atrij gradske vijećnice, organizirana je i prodajna izložba umjetničkih slika drugih autora, te originalnih osorskih suvenira iz radionice akad. slikara E. Kovačevića. Tako su i Osorske glazbene večeri došle do svojih bedževa i naljepnica u lijepim i raznolikim kombinacijama, koje su bile na raspolaganju ovogodišnjem rekordnom broju posjetitelja festivala i broj-

nim turistima koji obilaze kulturno-historijske spomenike i arheološku zbirku na prvom katu vijećnice.

O samom festivalu rečemo toliko da je na otvorenju imao uvodni riječ predsjednik Skupštine općine Cres-Lošinj Julijano Sokolić, te da je ove godine nastupio prvi put novoosnovani »Festivalski komorni zbor Osorskog glazbenih večeri«, čiji je koncert bio posvećen franevačkom baroku u Hrvatskoj kao nastavku Lanjskog napora OGV-i na upoznavanju glazbenog baroka kod nas, o čemu je održan i prigodni simpozij.

Inače je održano ukupno 14 koncerata između 16. srpnja i 14. kolovoza. Isti dan održana je i proširena sjednica Izvršnog odbora festivala, na kojoj je između ostalog dogovoren i održavanje sjednice skupštine za početak listopada, kada će se raspravljati i novi statut Osorskog glazbenih večeri.

Iako su se, eto, Osorske glazbene večeri održale po dvanaest put zaredom, još imaju dosta otočana koji nisu došli do Osora i doživjeli ne samo festival i glazbu na najvišoj kvalitetnoj razini izvođenja, već nisu primjetili koliko se Osor, upravo na inicijativu ove manifestacije i brojnih neimara koji brinu o tome, na čelu sa Danielom Marušićem, restaurira i popunjava novim sadržajima i novim spomenicima.

Takvo je ove godine pokrenuta i inicijativa da glavna ulica grada dobije novo popločenje od postojećeg kamena, ali sa betonskom podlogom i trajnim ukrasnim fugama. Time bi Osor još ljepe izgledao i bilo bi lakše održavati čistoću. Za to treba namaknuti dosta sredstava, no ukoliko se dogovore svi kojima je ovaj povijesni i kulturni biser na srcu, moglo bi se to brzo i konačno rješiti. Ne samo

Nova knjiga Alberta Cosulicha

Brodolomi XVII i XVIII stoljeća

Ponovno smo svjedoci jednog velikog djela zanosa i upornosti, brige i ljubavi koju A. Cosulich iskazuje prema brodovima prošlih stoljeća i ljudima koji su na njima plovili, trpjeli i stradali, pa tako, kroz muku i odricanje sticali nova iskustva i saznanja o svijetu i mogućnostima za preživljavanje na kruhu od sedam kočica.

Nakon predhodne tri knjige — monografije izuzetne vrijednosti i tehničke dovršenosti (Venti generazioni di attivita marinare: 1480 — 1980. (I velieri di Lussino — storia e vita della marineria valica lussingnana dell'

800. Sulle rotte dei capitani dell '800), a kojim je već bilo riječi u »Otočkom ljetopisu Cres-Lošinj«, ovaj puta se Cosulich posvećuje brodolomima koje doživljavaju brodovi XVIII i XIX st. (I naufragi nel '700 e nell '800). To su jedrenjaci na dva ili tri jarbola, drveni i željezni, malih dimenzija i nosivosti do dvije tisuće toni.

J to vrijeme, kako autor navodi, stradavao je svaki traći jedrenjak, a najčešće zbog nevremena na moru (potapljanje zbog jakog vjetra ili nasukavanje) ili kao posljedica polovidbe (požari, sudari, gusarski napadi) ili pak zbog ljudskih propus-

ta (bilo brodovlasnika, zapovjednika ili posade).

Knjiga »I naufragi nel '700 e nell '800« (Brodolomi XVIII i XIX st.) podjeljenja je u dva dijela. U prvoj se nižu priče o pomenutim brodolomima kroz sačuvana pisma, izvještaje i mnogobrojne ilustracije, dok je drugi dio posvećen zajevnim svetilištima pomoraca — na Čikatu, Trstanu i Monteneru kod Livorna — i sačuvanim slikama spašenih brodova i posada od kojih su brojne posegnuti mnogi ljubitelj povijesti pomorstva i etnografije. Iz crkve Gospe od našeštenja na Čikatu prene-

seno je deset slika sa pripadajućim legendama. Tih slika više na Čikatu nema, jer su posljednje pokradene 1979. godine, te je ta bogata zbirka od skoro jedne stotine primjeraka neprocjenjive povjesne vrijednosti nečuvenom nebrigom društva trajno izgubljena. Da li će budući Pomorski i povjesni muzej Lošinja, kojeg je Skupština općine Cres — Lošinj osnovala prošle godine naći svoj prostor i početi djelovati te tako prikupiti još mnoge sačuvane eksponate ili će nadvladati nemar, nekultura i nezahvalnost pre-

I ovom prilikom čestitamo autoru navedne knjige želeći da istraje u njegovom radu. Isto tako vjerujemo da će se primjerak ove monografije uskoro naći na policama gradske knjižnice u M. Lošinju gdje se već mogu naći tri predhodne. Izdavač ove knjige je »Casa editrice I sette« iz Venecije. Tiskanje je dovršeno u listopadu 1986. u nakladi od 1500 primjeraka. Knjiga ima 159 stranica formata 230 x 330 mm. —

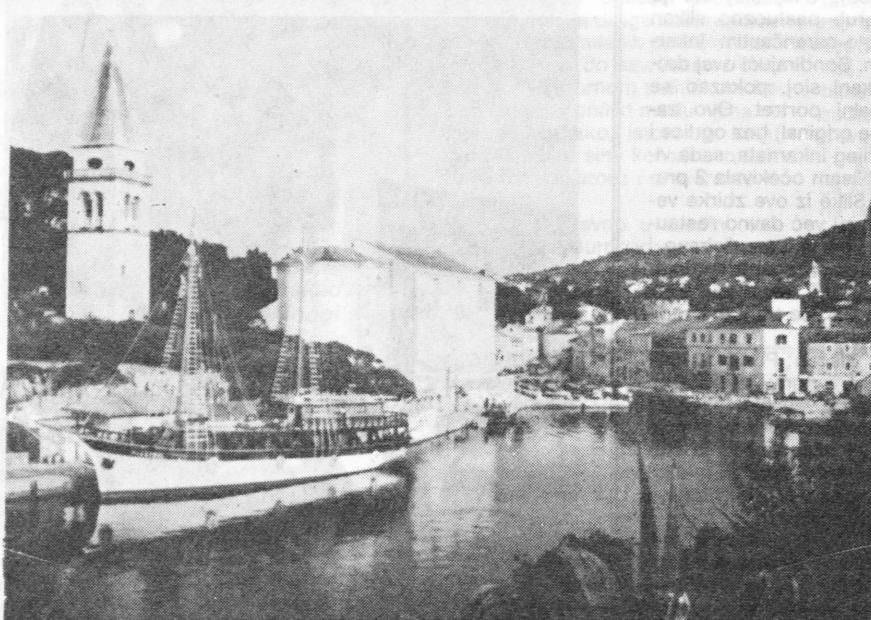
VELI LOŠINJ

U prostoriji Doma kulture, uskoro

NOVA KNJIŽNICA

U godinama iz nas, knjižnice na našem području imale su uspona i padova. Neke su olako zatvarane u trenucima slabijeg interesa, prostoru je data druga namjena, knjižni fond zastario često je zanemaren i rasturen. Slično je bilo i u Veleni Lošinju. Stabilizacijom Knižnice i čitaonice Mali Lošinj, u sastavu Narodnog sveučilišta, donošenjem dokumenta da ta knjižnica kao matična za Komunu, nosi misao i praktičnu akciju razvoja za cijelo područje, kretnulo se dalje. Tokom listopada, u vrijeme dok Mali Lošinj bude domaćin glavnoj manifestaciji »Mjesec knjige u Hrvatskoj«, otvorit će se KNJIŽNICA VELI LOŠINJ, u prostoru Doma kulture.

Radovi na uređenju prostora su u toku. Narodno sveučilište organizirat će rad knjižnice prema potrebi i interesu građana i gostiju našeg mesta. Ideja je, da knjižnica radi kao stacionar matične, što znači da će se

dobar dio knjiga povremeno mijenjati i osvježavati a posjetioc će dobiti i informaciju da li željenu knjigu može dobiti na drugom mjestu. Pokrenut će se akcija da u

fond knjižnice mogu darovati knjige odmarališta i pojedinci s područja Velog Lošinja, kao i radne organizacije tog područja.

Neka ovo bude informa-

cija ali i poziv građanima u akciju koju zajedno realiziraju Mjesna zajednica, Narodno sveučilište i SIZ kulture općine Cres — Lošinj.

R. M.

TOP LISTA NAJČITANIJIH KNJIGA

Pitali smo Jagodu Mužić, 'koje se knjige najradije posuđuju iz knjižnice. Evo tog spiska:

STRUČNA KNJIGA

Fromm, Erich: Izabrana djela

Rifkin, Jeremy: Posustajanje budućnosti

Roditelji i dijete

Lohberg, Rolf: Kućna računala

Inglis, Brian: Alternativna medicina

Uradi sam I i II

Clarke, Arthur: Misterije svijeta

Čengić, Enes: S Krležom iz dana u dan

LIJEPNA KNJIŽEVNOST

Biblioteka »Hit junior«

Krilić, Zlatko: Zabranjena vrata

Aralica, Ivan: Okvir za mržnju

Kapor, Momo: Knjiga žalbi

Majdak, Zvonimir: Muška kurva

Pavličić, Pavao: Skandal na simpoziju

Clavell, James: Izabrana djela

Follet, Ken: Na krilima orlova

Hailey, Arthur: Djela Greene, Graham: Deseti čovjek

Gubran, Halil: Djela

Sagan, Franoise: Djela

Simmel, J. M.: Djela

Sheldon, Sidney: Djela

Robbins, Harold: Djela

Collins, Jackie: Jače od grijeha

Courth-Mahler, Hedwig: Djela

Tomizza, Fulvio: Bolji život

Osnovna škola »Mario Martinolić« novu školsku godinu počela sa starim problemom

PROSTOR, PROSTOR

Na pragu je nova, 1987/88. školska godina. Zanimljivo je saznati koje su osnovne značajke sa staništa Osnovne škole »Mario Martinolić« a svakako najmeritorije mišljenje mogli smo dobiti od direktora ustanove MARGITE NIKOLIĆ. Školska godina jest nova ali problemi su uglavnom stari i poznati. Radi se o sve skušenjem i nedostatnjem školskom prostoru u cijelo stoljeće staroj zgradici. Radi uporedbi ove godine krenut će u nastavni ciklus 32 odjeljenja sa 818 učenika u matičnoj školi i oko 120 u područnim školama, što čini približno 940 učenika ukupno ili za pedesetak više nego prethodne godine. Dok je prostor u područnim školama uglavnom zadovoljavajući, u matičnoj školi u Malom Lošinju, gdje ima 12 učionica i 1 radionicu gotovo je nemoguće raditi sa 16 odjeljenja po turnusu. Tako će se i nadalje koristiti zgrada bivšeg vrtića, no i to ne znači da će se prebacivanjem prvog i drugog razreda u taj objekt umanjiti problem prostora. Kao jedino rješenje nameće se prebacivanje po dva peta i šesta razreda u turnus sa trećim i četvrtim odjeljenjima. Nadalje će se tečajevi, koji će ove godine biti po nastavnom planu više sati nego lani, također će se prebaciti u kontrurnus, što će svakako značiti i dodatno opterećenje učenika i nastavnika. Očigledno da se izgradnja nove školske zgrade nameće kao sve neminovnja potreba, pa već sada treba početi razmišljati kako i kada to realizirati. Po procjeni porast broja učenika će se i narednih godina povećavati pa se već slijedeće školske godine očekuje brojka od oko 1.000 učenika. Nikoga to ne bi smjelo iznenaditi jer nagli razvoj turističke privrede povlači sobom i dolazak novih, mlađih kadrova, dakle, i većeg broja novih i potencijalnih polaznika lošinske osnovne škole. Ove godine upisana su 4 prva razreda iako bi po pedagoškim normativima trebalo formirati čak pet odjeljenja. Razlog je naravno u nedovoljnem prostoru. Radi sagledavanja tog problema dajemo i podatak da su lani izašla tri odjeljenja osmih razreda.

Vezano uz kadrove čini se da većih problema nema. U lošinskoj školi pruža se prilika mlađim prosvjetarima da se ogledaju u struci koju su odabrali, a jedini problem je povećanje broja sati u nekim predmetima, pa se primjerice mora iznalažiti rješenja za dopunski rad iz stranih jezika (engleski i njemački) obzirom da nema uvjeta za otvaranje novog radnog mjesti sa punim radnim vremenom.

Nova školska godina starta u subotu 5. rujna, kada će se opet na okupu naći i nastavnici i učenici pojačani pravima, a svih sjedinjeni u želji za stjecanjem novih znanja i u nadi da će se u dogledno vrijeme iznaći sredstva za izgradnju nove, uvjetnije škole.

G. Purić

VELIKA BUKA OVO MALOG PAUKA

Pažljivije pri izležavanju u debeloj hladovini

Svi znamo što znači udova, udovica i tome slično. To je kada neka, pred ljudima vjenčana žena ostane bez muža zbog više sile (napr. pogazi ga tramvaj). Dotična žena poslije toga oblači novu odjeću — isključivo crne boje. Narod je, iz suosjećanja sa njenim teškim gubitkom naziva — crnom udovicom. U slučaju da se ista osoba nakon manjeg ili većeg broja dana »utješí« sa nekom drugom osobom, počnu je nazivati veselom udovicom, što je opet bila tema brojnih romana i još brojnijih čakula »bržnog« susjedstva dotične udovice.

— Bijela udovica vezana je kao pojam uz žene koje su bez muža veći ili manji broj dana u godini, a pokazuju zanimanje ili interes da »smanje« taj broj dana u bliskom kontaktu s nekom odgovarajućom napr. pogodnom muškom osobom. I takva udovica, bila je kao i prethodna — predmet raznih zanimanja i interesa.

No, — reći ćete, pa kakve to ima veze sa paucima koji su poznati pod nazivom, Crna udovica?

Vi ste svakako već čuli za tog strašnog, dapače po kazivanju najstrašnjeg pauka u staroj Evropi. Ovog ljeta ON je kažu — pojavio se brojniji nego davno prije. Njegovo šire područje obitavanja je upravo Mediteran, koji poznato je, u ljetnom razdoblju biva prenapučen turistima. Dotični pauci, uz ostalo, vjerovatno iznervirani ljetnim gužvama ugrizli su nekoliko osoba. S obzirom da nakon tih ugriza, nije među ugriženim osobama ostalo crnih udovica ili udovaca (jer uvod ovog članka možete čitati kako u ženskom, tako i u muškom rodu) — slučaj je ipak postao zabrinjavajući.

S druge strane, da bi članak zadržao ozbiljan pristup koji je nadalje vidljiv od samog početka, moram istaći još neke bitne činjenice. Kao osnovno potrebno je naglasiti da ti isti pauci simpatičnog naziva i dalje žive, odavnina su živjeli i po svemu sudeći — živjeti će i nadalje na našem prostoru. U interesu je redakcije da zaštiti svoje redovne čitatelje, a još više kupce »Otočnog vjesnika«, te vam tako u svrhu najviših (znači prije svega vaših interesa), upućujemo nekoliko savjeta:

1.) ne diraj lava dok spava, kao i pauka koji vrijedno plete mrežu svoju;

2.) ne sjedaj ogoljelom ili slabo pokrivenom stražnjicom blizu pauka koji je — velik, opasno izgleda, te je crne ili crnpurasto osunčane boje;

3. pauku sličnog izgleda nemoj pružati ruku da osladi brke, a i ne zavlači se tamo gdje ocjeniš da obitava.

I još nešto:

— U slučaju da se principijelno i strogo praktično pridržavaš ovih savjeta, a ipak unatoč tome nađe neki pauk slične boje ili performansi, Ti ga radije obidi da ne bi morao obilaziti liječnike u Domu Zdravlja.

Više optimizma jamči nam podatak da će kroz okvirno tri mjeseca ponovo biti na tržištu i **naš serum**, koji će takav ujed učiniti lagano podnošljivim uz smanjeni rizik »napuštanja« ovog otoka sunca i radosti prije vremena.

Zato za kraj najvažniji savjet: Pamet u glavu i na sebe opremu za kupanje. Pošto takvih dotičnih bubica nema u moru, možete se kupati bez brige, a ako vas dok se kupate ipak nešto ujede — bez brige, to sigurno nije Crna udovica.

Ivan Lubina

Nepotrebna uzbuna zbog starog znanca

MIROLJUBIVI KUKAC

«Crna udovica» nikada ne napada • Ona se brani kad je u opasnosti

Turizam je pojava našeg doba. Njegova je glavna karakteristika masovnost. I prije su ljudi, uglavnom imućniji, putovali ljeti na odmor »na more«. Manje imućniji su nožda odlazili rodbini na selo, no nikada se prije nije dešavalo da je svakog ljeta nastajala prava seoba naroda. Ako želimo sačuvati ne samo zdravlje naših ljudi, nego i našu turističku privredu, koja je zapravo jedan od glavnih izvora prihoda za našu zemlju, pa tako i za našu općinu, moramo punu pažnju posvetiti higijensko-epidemiološkoj situaciji, i mnogo učiniti na njezinu saniranju. Od naročite su važnosti »turističke bolesti« koje se javljaju u vezi sa sportovima na vodi i podvodnim aktivnostima, ali i ubodi raznih kukaca, pa tako i paukova.

Ovih dana puno smo slušali, ali i čitali najezdi otrovnog pauka »crne udovice« na priobalnom i otočnom pojusu. Ljudi su ustvari zaboravili na »crnu udovicu«, misleći da je nestala a zapravo njen broj se uslijed odnosa u prirodi samo smanjio, pa praktički nije bilo ni ujeda, ali ona postoji i postojala je prijašnjih godina.

Iznenada, iz zaborava, ali i naših sjećanja iz letargije nas probudi nekoliko ovosezonskih uboda. Te miroljubive paukove, iako su se i oni malo »kultivirali« i »urbanizirali«,

rali«, koji ne napadaju ukoliko nisu napadnuti, možemo sresti i u naseljenim mjestima. Oni ne ulaze kroz prozore u stanove, kako se ovi dana moglo čuti u narodu.

Od naših paukova (ARANEIDA) najznačajniji je LATRODECTUS TREDECIMGUTTATUS čiji je rod kozmopolitiski, jer je proširen po toplim krajevima svih kontinenata. Otvorna je samo ženka koja poslije oplodnje prožire malenoga neotrovnoga mužjaka (crna baba, black widow) Kuglasta je trbuha, dužine do 1,5 cm i brašunasto crne boje s trinestak žarko crvenih pješčica. (tredecim lat. = trinaest, gutta, ae, f. lat. = pjega)

Gnejzdi se u žitu, u žbunu, ispod kamena, u dupljama masline, uz rubove jarka, te su najčešće ubodi kod poljoprivrednika osobito žetalaca i kod svih koji inače borave napolju. Otriv joj je nurotropan i atakira osobito neuromuskularne završetke. Količina mu ubrizgana jednim ujedom, iznosi 0,3–0,5 mg. Sam ujed je veoma lagani, pacijent ga često ni ne primjećuje. Ubrzo nastupaju prvi simptomi bolesti. Bolesnik je sav znojan i prestrašen, uz osjećaj tejskobe i smrtnog straha, te ima opće loše stanje.

Pojavljuje se crvenilo lica, s grčom mišića zvakača na licu, sa jakim suženjem iz očiju, bolovima u trbuhi. Ta-

kav pacijent ima osjećaj stenzanja u grudnom košu, diše ubrzano i površno. Tipičan je povećani krvni tlak konvergentnog tipa. U početku ubrzanje pulsa, pa kasnije bradikardija. Izraženo je smanjenje mokrenja do potpunog prestanka. Opisani su slučajevi prijapizma, te ejakulacija kod muškaraca. Tipična je nesanica, katkada se javljaju psihoze.

Kod bolesti koja se ne liječi serumom traje nekoliko dana, a prognoza je dobra, iako je opisan i smrtni slučaj.

Seroterapija latrodektizma daje odlične rezultate, jer djeluje brzo i jednak je uspješna u svakoj fazi trovanja. Nakon intramuscularne primjene serum donosi olakšanje već za 2–3 sata,

a nakon intravenozne već za cca 15–20 minuta. Pacijent brzo nakon toga ozdravi. Liječenje se vrši takođe primjenom kalcija, ili još bolje preparatom kalcija kombiniranog s antihistaminikom, upotrebom Dimidril-Calciu-mate serumom.

Dopustite da vam kao liječnik na kraju savjetujem:

1. Ubod crnog pauka je veoma rijedak i nema razloga za veći strah.

2. Ukoliko ne napadnete pauku, on neće napasti Vas (on ne napada, on se brani).

3. Ako dođe do uboda, mjesto uboda pritisnite sa dva prsta, odnosno istiskujte krv.

4. Odmah se javite liječniku u prvu zdravstvenu установu.

Dr Šime Mužić

U kući dr Lea Randića, u Malom Lošinju postavljen teleskop

Prilika za ljubitelje zvijezda

U godini kada se čine brojni napor u poboljšanju sadržaja turističke ponude, a time i pridobivanju stranih i domaćih turista, bilježimo i otvaranje jednog novog, značajnog objekta. Riječ je o inicijativi profesora zagrebačkog Geodetskog fakulteta dr LEA RANDIĆA, koji je u svojoj kući u Ulici Mate Vidulića u Malom Lošinju postavio teleskop za praćenje zvijezda. Na taj je način nastavljena jedna, već pomalo zaboravljena tradicija. Krajem prošlog stoljeća, davne 1893. godine počela je u Malom Lošinju u današnjoj ulici I. L. Ribara 27 djelovati zvjezdarnica čiji je utečmeljitelj bio Bokelj Spiridon Gopčević alias Leo Brenner. Zvjezdarnica je djelovala petnaestak godina a potom je ugasila. Profesor Randić koji je pred umrovljenjem vodit će lošinsku zvjezdarnicu za čije postojanje se odmah zainteresirala i ugostiteljsko-turistička privreda, pa je ROUT Jadranke odmah ponudila svoj udio u uređenju objekta. Interes Jadranke ogleda se u već rečenoj turističkoj ponudi koja će se ovim objektom obogatiti i učiniti još raznovrsnijom. Posjet zvjezdarnici kao i promatranje zvjezdano svoda bit će besplatno ali isključivo organizirano putem agencije Turist-biroa, animatora turizma u hotelima »Jadranke« ili pak izravno za strance putem njihovih vodiča. Profesor Randić najavljuje nadalje mogućnost oživljavanja sekcije mladih astronomova, obzirom na uvjete koji će uskoro postojati, kao i zanimanje mladih.

G. Purić

Položaj društvenih djelatnosti i zadaci sindikata

RESTRIKCIJE ODREĐUJU POTREBE

Razvoj društvenih djelatnosti može se podijeliti u tri faze — etape:

— Prva, etapa (od oslobođenja zemlje pa do 1950.) g. karakterizira revolucionarni etatizam koji je uz obnovu ratom opustošene zemlje značajno razvio javne službe, škole, bolnice, znanstvene institucije, kulturne ustanove i dr.)

— Drugu etapu čini uvođenje prvi oblika samoupravljanja u ustanove javnih službi tj. osnivaju se pedesetih godina društveni organi samoupravljanja (odbori, savjeti).

— Treću etapu predstavlja pretvaranje dijela budžeta namijenjenog društvenim službama u društvene fondove, tj. prenošenje sredstava države (u stvari dijela dohotka radnika) na upravljanje upravnim odborima fondova.

Ta se faza podudara s razdobljem prve privredne reforme 1961. god. kada su radne organizacije društvenih djelatnosti gotovo izjednačavaju u samoupravnoj samostalnosti i u stjecanju i raspodjeli dohotka s privrednim organizacijama.

Osnivanjem interesnih zajednica za financiranje pojedinih društvenih djelatnosti (između 1966. i 1970. god.) učinjen je nov korak u procesu decentralizacije na području zadovoljavanja zajedničkih potreba. Decentralizirana su sredstva federacije na republike, a s republikama na općine. To je pri-donjelo širenju demokratske osnove odlučivanja o programu, opsegu i sredstvima za zadovoljavanje zajedničkih potreba.

Ustav iz 1974. god. pre-nosi funkcije doraže u oblasti razvoja i financiranja društvenih djelatnosti na ne-posredne proizvođače i ostale radne ljudi.

Iz toga proizilazi da radnici organizacija udrženog rada koje obavljaju djelatnost u oblasti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, zdravstva, socijalne zaštite i drugih društvenih djelatnosti stječu dohodak slobodnom razmjrenom rada s radom ljudi čije potrebe i interese u tim oblastima zadovoljavaju.

U praktičnom smislu os-tvarivanja slobodne razmjene rada često se pita kada je karakter rada u društvenim djelatnostima, koliko se on može smatrati proizvodnjom, a koliko samo društveno-korisnim.

To se pitanje često postavlja kada se u praksi iz-

jašnjavamo o izdvajanjima iz dohotka OUR-a materijalne sfere.

Slobodna razmjena rada još ne ostvaruje one rezultate za koje smo se u ZUR-u opredijelili.

Predmet slobodne razmjene rada treba uvijek biti usluga ili proizvod kao neposredni rezultat rada davača usluga. U slučaju kada priroda rada ne omogućava obračunavanje izvršenja rada po pojedinim uslugama ili proizvodima, uloženi rad se može obračuhavati po pro-

misle da previše moraju izdvajati za društvene djelatnosti i ne vide što su dobili kroz protuслugu. Najvjero-vatnije će udrženi rad u ovom narednom periodu izoštiti ovo pitanje još više, misleći na ekonomski teškoće OUR-a materijalne proizvodnje, a posebno novim sistemom utvrđivanja i raspodjele dohotka prema novom Zakonu o ukupnom prihodu i dohotku.

Procjenjuje se da će doprinosi iz dohotka za društvene djelatnosti biti manji

gramu usluga, odnosno po izvršenju određene djelatnosti.

Tamo gdje nema mjerena rezultata rada radnika u društvenim djelatnostima nema ni slobodne razmjene rada, jer se takav dohodovni odnos temelji na pretpostavljenom, a ne izvršenom radu.

Sve dok OUR društvene djelatnosti bude stjecao svoj dohodak na temelju prosječnih kriterija, kao što je danas to gotovo pravilo, gdje se na temelju 52 tjedna i broja sudionika u procesu rada (odjeljenja, obrazovne grupe i sl.) te fiksnih materijalnih troškova formira ukupni prihod i dohodak, gdje nema povratne informacije o količini i kvaliteti izvršenog rada, to će i dalje generirati troškovni princip u kojem rad i nerad imaju istu cijenu, materijalnu i moralnu.

Neke se društvene djelatnosti sasvim prepoznatljivo reflektiraju u materijalnoj proizvodnji, kao preduvjet njenog razvoja; obrazovanje stvara stručne kadrove bez kojih nema suvremenih tehnologija ni njihove primjene u procesu rada, a bez toga je teško stalno povećavati dohodak.

Zdravstvo osigurava radnu sposobnost aktivnog djela stanovništva itd.

Naravno, to je suštinsko pitanje i još danas teoretsko. U praktičnom smislu on koji stvara dohodak

za cca 21,5% po novom sistemu obračuna, naravno uz iste stope.

Za očekivati je da će se tražiti povećanje stopa, kako se ne bi pogoršao materijalni položaj društvenih djelatnosti. U tom slučaju najmjerodavnije je da to kaže onaj udrženi rad koji stvara dohodak. Udrženi rad se treba izjasniti što mu to treba i koliko će sredstava preliti iz svog ostvarenog dohotka za društvene djelatnosti.

Najvjero-vatnije da će se pojedine društvene djelatnosti morati sporije razvijati, već prema nekakvom redu prioriteta, jer privreda neće moći ostvariti takav dohodak. Na ovim zadacima neizbjegno će se morati angažirati osnovne organizacije sindikata, ne samo u privredi, već i u društvenim djelatnostima.

U razrješenju ovog segmenta rada u našoj općini formirana je radna grupa pri izvršnom vijeću koja ima zadatku utvrditi kako će se na neke društvene djelatnosti odraziti novi način raspoređivanja dohotka, i predložiti rješenja, naravno selektivno, prema značaju pojedinih djelatnosti.

Sekretar općinskog Vijeća Saveza sindikata Cres-Lošinj Ranc Mate

Dječiji vrtić »Ivo Lola Ribar«

TOKOM Ljeta BEZ PRESTANKA

Na području Općine

Cres — Lošinj postoje

dječiji vrtići u pet mjeseta.

Oni su svih radili ovo ljeti,

neki sa manjim, a neki s

većim brojem djece.

Ukupno je ovo ljeti u

vrtićima bilo obuhvaćeno

128 djece (uključujući i

jasličku populaciju). Naj-

veći dio te djece boravio

je u prostorijama vrtića u

Malom Lošinju koji uop-

će ne prekida rad. Vrtić u

Cresu radio je sa 20 do

25 djece. Vrtić u Velom

Lošinju radio je ljeti sa

15 djece. Vrtić na Uni-

ma radio je neprekidno

tokom srpnja sa 3 djece-

ta. Vrtić u Nerezinama

radio je u srpnju, u kolo-

vozu prekida rad, a kada

dolazi u Mali Lošinj.

Osnovni i najveći prob-

lem u radu preko ljeta

bio je kako uskladiti ras-

pored odlazaka radnika

na godišnji odmor koji se

zbog manjeg dijela djece

u pravilu koristi ljeti. Ovaj

put zbog velikog broja

djece to je predstavljalo

poteškoću.

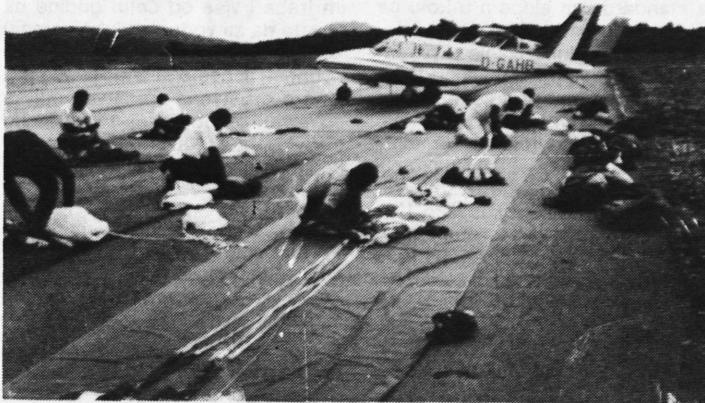
Svojevremeno je otvaranje vrtića na Unijama tumačeno kao konkretan dokaz oživljavanja otoka, a novorodenja djece živim dokazom toga oživljavanja. Interes radne organizacije Jadranka koja je nosilac razvoja poljoprivrede na tom otoku bio je bitni činilac

koji je prvenstveno i utje-
cao da vrtić na Unijama počne sa radom. Od samog početka rada vrtića prisutan je problem nala-ženja kadrova za rad. Brojni mladi radnici koji su se javljali na natječaju, vidjevši uvjete života i rada, jednostavno su okrenuli glavu i otišli.

Sada je nedvojbenc
da su oko rješavanja stambenog problema za odgojitelja pokazali pri-mjernu ravnodušnost i radna organizacija Jadranka, kao i odgovorni drugovi u općini.

Ako podemo od či-jenice da plaća za rad u vrtiću nije ni u kom slučaju stimulans za mladog čovjeka da dode raditi na otok, čija je jedina veza sa svijetom preko Malog Lošinja, koji je opet od najbližih većih gradova — Pule, Rijeke i Zadra udaljen četiri satna vožnje »Marinom« (ako vozi) i autobusom. U takvoj situaciji valjda bi konačno trebalo »nekim drugovima (koji mogu pomoći tada) rješiti) jasno, da je stan jedini način da se taj radnik ili radnica zadrže makar neko vrijeme na Unijama. Sadašnja odgojiteljica na Unijama po kazivanju direktorice vrtića drugarice Milke Bunjevac, ovo je ljetno provela sa svojim mužem na tavanu u društvu sa golubovima i »ugodnih« 45°C pod crijepon za vrijeme prošlog ljetnog vala. Suprug sadašnje odgojiteljice koji je po profesiji profesor, mogao bi preuzeti učiteljevanje u područnoj osnovnoj školi, jer sadašnja učiteljica prelaže raditi u školu u Malom Lošinju. U tom slučaju uz razumijevanje nadležnih u općini, bi se sa osiguranjem jednog stana riješilo pitanje stanovanja dva radnika, za koje u redovnom slučaju trebaju dva stana. To je trenutna mogućnost o kojoj bi valjalo razmislići dok je još aktuelna, jer je evidentno da za ta radna mjesta nije baš zamijećen prevelik broj interesenata u proteklom razdoblju, uz stalnu fluktuaciju kadrova.«

Reprezentacija Emirata u padobranstvu stigla u Mali Lošinj

Vidimo se ponovo iduće godine...

PRIPREME ZA SVJETSKO PRVENSTVO

Sportaši iz Abu Dabija svojevrsna su turistička izvidnica

Početkom sezone u direkciju »Lošinske plovidbe« stigao je teleks iz Abu Dabija, odnosno iz Ujedinjenih Arapskih Emirata kojim je padobranska selekcija te zemlje tražila da im se krajem kolovoza osigura smještaj, uvjeti za treniranje

te prehrana u poznatom lošinskom restoranu Marina. Kako su padobranci iz Emirata saznali za Mali Lošinj objasnilo mi je direktor OOUR-a TURIZAM LOŠINSKE PLOVIDBE Ivo Jureković, dok smo u salunu Kalmara hitali prema Bres-

M. K.

tovi, odnosno prema Rijeci. Na čelu padobranske selekcije Ujedinjenih Arapskih Emirata odnedavno je naš poznati padobranci as ZLATKO BERIĆ, koji je, naravno, boravio na Lošinju 1985. na Šestom svjetskom padobranskom prvenstvu u relativu. Tada se upoznao sa svime što Lošinj može pružiti i odmah po dolasku u Emirat predložio je da se dio priprema njihove padobranske selekcije obavi u Jugoslaviji.

Trinaestčlana ekspedicija stigla je na Lošinj prije nekoliko dana gdje će obaviti završne pripreme prije nastupa na Evropskom padobranskom kupu što se održava u Zadru. Smješteni su u Jadrankinoj vili Karlovac, gdje večeraju, dok se nakon treninga na lošinskom sportsko-turističkom aerodromu ručkom krijepe u Marin ili restoranu AC Poljana. Padobranci iz Emirata svojevrsna su turistička izvidnica te žive, jer kako je rekao Zlatko Berić, u Emiratima je sve više zanimanja za odmor u Jugoslaviji. Zbog toga će oni sa sobom ponijeti brda prospekata i drugog propagandnog materijala, a svakako su najvažniji dojmovi sportaša i članova vodstva puta, među kojima ima i vrlo utjecajnih ličnosti. Tako je, na primjer, jedan od padobranaca princ AL HASSAN BIN ALI, sin šeika Emirata AİMAN, dakle osoba čija riječ ima svakako određenu težinu.

U Ujedinjenim Arapskim Emiratima mnogo se polaže na sport, između ostalog i na padobranstvo — naglasio je Zlatko Berić. Prije dolaska u Jugoslaviju bili smo na pripremama u Francuskoj, Španjolskoj i SR Njemačkoj i na različitim takmičenjima osvojili desetak medalja. Lošinj sam odabrao kao mjesto za pripreme iz više razloga, prvenstveno zbog toga što znam da su ovde mogućnosti za trening odlične, a i zbog toga što su vremenski uvjeti identični onima koji će vladati na Evropskom kupu u Zadru. Ovo naše gostovanje je i svojevrsna proba za budući suradnju, jer ako sve bude u redu, a nema razloga da ne bude, vidjet ćemo se najvjerojatnije svake godine. Naime, nastojim da na Lošinju organiziramo, da tako kažem, padobranci kamp reprezentacije Ujedinjenih Arapskih Emirata, s tim da bi pripreme, zbog velikih vrućina u Emiratima, počinjale u svibnju i trajale mjesec dana.

M. K.

MALI OGLASNIK

- Mijenjamo dva komforna dvosobna stana sa dnevnim bojavkom u Malom Lošinju u društvenom vlasništvu za jedan stan u samostojeočoj kući približne a može i manje stambene površine, takoder u društvenom vlasništvu u Malom a dolazi u obzir i Velom Lošinju. Ponude: G. Purić, M. Lošinj, Bočac 1.

- Prodajem Spačeka, starog 10 godina u izvrsnom stanju. Cijena povoljna. Ponude pod broj 612. u redakciji.

- Mijenjam trosobni komforan stan u centru Malog Lošinja za samostojeoču staru zgradu. Ponude pod broj 613.

- Prosvjetni radnik s porodicom traži dvosoban stan u Malom Lošinju. Ponude pod broj 614.

- Mijenjam filmsku kameru »Bolex« 16 mm sa dva objektiva i opremom za kompjuter Comodore 64 ili bilo koji od Comodorovih printerova. Informacije na tel. 861-579 (poslije podne) Ponuda br. 615.

08. rujna 21 sat NASRTANJE američki kriminalistički film.

09. rujna 21 sat NASRTANJE američki kriminalistički film

10. rujna sat PROFESIJA KOMANDOS američki akcioni film.

11. rujna 21 sat PROFESIJA KOMANDOS američki akcioni film

12. rujna 21 sat PUT U KOSMOS američki znastv. — fantastični

13. rujna 21 sat PUT U KOSMOS

14. rujna nema predstave

15. rujna 21 sat TIFANY američki erotski film

16. rujna 21 sat TIFANY američki erotski film

17. rujna 21 sat ULICA STRAHA američki kriminalistički film

18. rujna 21 sat ULICA STRAHA američki kriminalistički film

19. rujna 21 sat HODANJE U SJENCI francuski akcioni film

20. rujna 21 sat HODANJE U SJENCI francuski akcioni film

21. sat NEMA PREDSTAVE

22. rujna 21 sat SMRT U OČIMA američki film strave

23. rujna 21 sat SMRT U OČIMA američki film strave

24. rujna 21 sat NOĆ KOMETI američki znanstveno-fantastični

25. rujna 21 sat NOĆ KOMETI američki znanstveno-fantastični

26. rujna 21 sat REMO NAORUŽAN I OPASAN amer. znanstv. — fan.

27. rujna 21 sat REMO NAORUŽAN I OPASAN amer. znanstv. — fan.

28. rujna nema predstave

29. i 30. u 21 sat KRALJ DISKA američki glazbeni film

G. Purić

KINO »VLADIMIR NAZOR« — MALI LOŠINJ

ZALJUBLJENICI PLAVIH DUBINA

Dok loptaši i slični popularni sportovi bez obzira na rang i kvalitet pune stupce tiska, podvodne aktivnosti su pomalo zapostavljene kako od javnosti tako i od tiska. Upavo zato bilo je neophodno da se riječ-dvije kaže o entuzijastima i zaljubljenicima plavih dubina Sekcije za podvodne aktivnosti Sportskog društva »Udica« iz Malog Lošinja. Podatke prikupljamo iz prve ruke, a sagovornik je ENES RIZVIĆ, voditelj Sekcije; »Naša sekcija broji tridesetak članova, od koji je njih dvadesetak onih pravih, aktivnih. Djelujemo u nekoliko aktivnosti i to: podvodna fotografija, rekreativno ronjenje, osposobljavanje član-

stva, a znatno manje u disciplini podvodne orientacije«.

Iz daljnog razgovora saznaјemo da su uz Rizvića glavni nosioci ove aktivnosti Nadir Mavrović iz Nerezina i Živko Žagar iz Malog Lošinja. Uz ova tri mladića vezana je gotovo sva aktivnost, a i rezultati sekcije. Tako je veliki uspjeh postignut na ovogodišnjem republičkom prvenstvu, gdje su Lošinjani osvojili prvo mjesto u ekipnoj konkurenци, a također i u pojedinačnoj. U foto-lovu pobijedio je Enes Rizvić ispred nadira Mavrovića, dok je u općoj ili kreativnoj podvodnoj fotografiji poredak prve dvojice bio obrnut. Prethodno se na regional-

nom natjecanju iskazao Živko Žagar osvajanjem prvog mesta. Podvodna orientacija je gotovo zapostavljena; dijelom radi manjeg zanimanja članstva i zbog nedostatne opreme. Postoji i zanimanje za rekreativno ronjenje, pa se stoga planira do kraja godine tečaj za ronilice na dah sa tečajem za mlađe ronioce, dok bi se tečaj za starije ronioce organizirao nakon prethodna dva ovisno o broju kandidata.

Također ne treba posebno istaći značaj ovih aktivnosti sa aspekta općenarodne odbrane, pa se dobiva prava slika o aktivnosti kojom se bave ovi mladići.

G. Purić

MATIČNI URED MALI LOŠINJ

kći Marte i Luigie, Andree Šolač
kći Mire i Milorada, Elena Vodanović
kći Vlaste i Franje, Amel Mahnić sin
Doste i Vehida, Sanja Šavčić kći
Ormele i Jadranka, Jelena
Stojadinović kći Rose i Tomislava,
Barbera Babić kći Marije i Šime,
Matija Seletković sin Melite i Krunoslava,
Elena Marinac kći Vesne i
Tihomira, Aleksandar Knežević
sin Ljiljanu i Nikole, Nail Muharemi
kći Igdale i Memeda, Laura Tariba

kći Pine i Stjepana, Marko Šegarić
sin Jasenke i Branka, Ružica Sarić
kći Dragice i Vinku, Nada Delać
kći Olge i Andelka.

Umrl: Katica Mihalčić (87), Josip
Marčić (65), Argis Dujmović
(75), Štefica Marušić — Badurina
(74), Tomislav Tomić (66), Silvester
Mužić (84), Antica Milušić (78),
Josip Bassi (76), Marija Kružić
(91), Terezija Jukić (66).

Prikupio: G. Purić

Turist-biro
ROUT
»Jadranka«

sa svojim stanodavcima sklapa
slijedeće ugovore:

- redovni zakup
- garantirani zakup
- fiksni zakup
- pogodba provizije
- i sve ostalo po želji
stanodavca.

Iz aktivnosti Šahovskog kluba "Cres-Lošinj"

od minvenih se snata endozob smotromi svih osmijenje... S nate nebej as uviđenje monevčenib u vijeću moleM u mokva i vjeću snađemate viseći ekstra maličib ludi ispoljene u hodo...

Po prvi put ove godine organizirana je »Ljetna škola šaha« u kojoj je dvadesetak pionira i omladinaca iz Hrvatske i susjedne Slovenije boraveći deset dana u Malinskoj na Krku, obavilo jedne korisne pripreme za nastupajuću natjecateljsku sezonu. Naš klub je i tamo bio zastupljen, a predstavlja ga je 15-godišnji pionir BORIS TOMIĆ. Perspektivni trećeckategorik iz Malog Lošinja time se našao u prilici da, nakon osvajanja trećeg mesta na ovogodišnjem pionirskom prvenstvu regije, još više proširi svoje šahovske vidike. U radu sa najmladim šahistima sudjelovali su između ostalih VLASTA MAČEK, savezni kapetan ženske reprezentacije Jugoslavije i međunarodni šahovski majstor, te rječki velemađstor OGNJEN CIVITAN. Radilo se praktički cijelog dana, i to prije podne na teoretskom usavršavanju a popodne se igralo. Takoder ne treba posebno reći da su svo preostalo slobodno vrijeme polaznici škole igrali slobodne partije, pa se može reći da je ovakav vid okupljanja pun pogodak.

Već početkom rujna starta Hrvatska liga — zapad (rječka skupina) u kojoj medu sedam klubova kreće i naš. U konkurenciji favorizirane »Goranke« iz Ravne Gore, Kraljevice, te rječkih klubova INA, »R. Končar«, »Esperanto« i »G. Vežice« traži se klub koji će ići u kvalifikacije za Drugu ligu — zapad, te dvojica »povratnika« u Međuopćinsku ligu. Natjecanje se kao i ranijih godina provodi sa ekipama koje čine 12 šahista i to: 6 seniora, 2 omladincu, 2 žene i 2 pionira. Naš klub se, kao i ranijih godina, suočava sa problemima na donjim pločama, tj. predviđanja su da ćemo »najtanji« biti upravo na pionirskim pločama gdje je najprisutnija fluktoacija. Poznato je naime da se solidan igrač ne proizvodi preko noći, pa je utoliko i teže pronaći adekvatne zamjene za one koji predu starosnu dob (15 godina). Već »normalni« problem je ženski šah, pa će kao i mnogo puta ranije glavni teret podnijeti seniori i donekle omladinci. Realna procjena snaga u ligi govori da će se naš klub morati ograničiti na veliku borbu za očuvanje statusa republičkog ligaša, pa ako se u tome uspije, bit će to dobar rezultat. Veliki kandidat za prvo mjesto bit će i ove godine ravnogorska »Goranka« u čijim redovima gotovo i nema domaćih igrača, bar što se tiče seniora, koji su gotovo svi iz Rijeke, uz nekoliko iz Kočevja. Takvu politiku naš klub je odbacio već kao ideju, jer se smatra da dovodenje igrača sa strane zapravo koči razvoj domaćih šahista iako donosi neke umjetne rezultate.

G. P.

USPJEŠAN POČETAK ŠKOLSKE GODINE 1987/88. PRVAŠIMA, SVIM UČENICIMA I NASTAVNICIMA ŽELI

istaraska banka pula

POSLOVNA JEDINICA MALI LOŠINJ

400

AUTOR:
Z.
BANDALO

MAJNE TURISTI, KOMEN SMO KUĆI.

VO IST HAUS, HER OTO?

PA, OVAJ... METAR ISPRED VAS, ABER,
LOŠINJSKI »KOMUNALCI« PALE SMEĆE, PA
SE MOMENTALNO NE VIDI.

**OTOČKI
VJESNIK**

List SSRNH Općine Cres — Lošinj

Izdavač: Narodno sveučilište Mali Lošinj

Uređuje: Redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Ivan Katalin

Uredništvo: Ivan Katalin, Željko Bohaček-Sulović, Milorad Kardum,

Ivan Lubina, Drago Škvorc, Gašpar Purić, Jasminka Filipas, Andrija

Vučemil, Tomislav Gospodnetić, Bernard Balon i Julijan Sokolić

Otočki vjesnik je oslobođen osnovnog poreza na promet mišljenjem Sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske br. 5785/1 — 1979. od 20. srpnja.

NK »Lošinj« u ovoj natjecateljskoj sezoni

KAKO BEZ TRENERA?

U natjecateljskoj sezoni 1987/88. liga u kojoj nastupa NK Lošinj reorganizirana je u dvije skupine — Goransku, što broji 10 klubova i Primorsku, što broji 15 klubova među kojima je i NK Lošinj. Razlozi te reorganizacije prvenstveno su finansijske naravi jer se procjenjuje da ovaj način takmičenja smanjuje troškove putovanja za 30 do 40%.

U ovom razdoblju NK Lošinj je odigrao prvo kolo Jugokupa kada je eliminirao ekipu Lovrana. U tom susretu juniori Lošinj su svoje vršnjake iz Lovrana uvjerljivo pobijedili sa 6:0. Seniori su nakon 3:3 u regularnom toku utakmice, bili uspješniji u izvođenju jedanesteraca i pobijedili sa ukupnim rezultatom 8:7.

U novu sezonu NK Lošinj starta sa standardnom ekipom u koju će ući četiri do pet juniora koji će dobiti priliku za dokazivanje u prvenstvu. Klub je napustio Nenad Rupčić iz Cresa zbog promjene mesta boravka. Najveći problem svakako predstavlja nepostojanje organiziranog stručnog rada, jer najakutniji problem kluba — angažovanje trenera, kako za juniorskiju, tako i za seniorsku ekipu već je dulje vrijeđe samo želja. Uz to svakako valja spomenuti i nerad predsjedništva kluba koje pune četiri godine nije imalo skupštinu što je automatski ostavilo prostor djelovanju raznih neformalnih grupa, struja i stručica. Koji su dublji razlozi takve situacije među ljudima koji vode lošinski nogomet može se nagadati, ali bi bilo dobro propitati te iste »papir-

nate« članove predsjedništva zar im treba i više od četiri godine da shvate da za vodenje kluba nemaju — da li volje, znanja, htijenja, sposobnosti ili nešto slično. To tim prije, što društvena sredstva koja se odvajaju za nogomet i nisu tako mala da bi se ravnodušno tretirao nečiji javašluk i nerad, a »rukovodoci« se okupljali gotovo samo na proslavama i večerama.

Kao pozitivan primjer treba istaći značajnu finansijsku pomoć Jadranke za izgradnju svačionice i klupskih prostorija uz igralište na Čikatu. To je dio pohvalnih nastojanja Jadranke da izgradi sportsku infrastrukturu, koja je neophodan dio ponude i tzv. sportskog turizma.

Jovan Lubina

Ovim naručujem redovitu godišnju pretplatu na »Otočki vjesnik«

Adresa: Ime i prezime _____

Ulica i broj: _____

Mjesto (broj pošte): _____

Država (inozemni pretplatnici): _____

Iznos od 2.000 dinara uplatiti će na žiro račun br. 33870-603-2603 u korist Narodnog sveučilišta. Pretplata za inozemstvo: 90 \$, 60 DM, 20.000 LIT. Ovo izrežite i pošaljite na adresu redakcije: Narodno sveučilište, V. Gortana 35 51550 Mali Lošinj.

Pomorcima, pripadnicima Ratne mornarice i svima koji su svoju sudbinu i rad vezali uz more i brodove, čestitamo Dan ratne mornarice, pomorstva i rječnog brodarstva.

Društveno-političke organizacije
i skupština općine Cres-Lošinj

Adresa redakcije: Narodno sveučilište Ul. Vladimira Gortana

35, Tel. (051) 861-173

Žiro račun: (NARODNO SVEUČILIŠTE) 33870-603-2603

List izlazi mjesечно

Godišnja pretplata: 2.000 dinara, za inozemstvo 90\$, 60 DM, 20.000 lira.

Priprema za štampu, redakturna, korektura, lektura i grafička obrada NIRO »Zajednica« Trg Pere Kosorića bb Sarajevo

Tehnički urednici: Andrija Cerjan i Milan Skoko Štampa: NIŠRO »Oslobodenje« Za štampanju ing. Petar Skert